

9.
SINIF

KonuTik

Konu Özetli ve Pratik Bilgilerle

PARAGRAF

SORU BANKASI

Funda UZUNYOL

Alaaddin UZUNYOL

- ✓ 9. Sınıf MEB Müfredatına Uygun
- ✓ Anlam Bilgisi
- ✓ Süre Ölçen Testler
- ✓ Yeni Tarz Sorular
- ✓ Genel Tarama Testleri
- ✓ Soru Çözüm Videolu
- ✓ Akıllı Tahtaya Uyumlu
- ✓ Soru Sayısı: 767

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM:	SÖZCÜKTE VE SÖZCÜK ÖBEKLERİNDE ANLAM	6 - 19
2. BÖLÜM:	CÜMLEDE ANLAM	20 - 22
3. BÖLÜM:	PARAGRAFTA KONU - ANA DÜŞÜNCE	34 - 63
	1. Konu: Paragrafta Konu	36
	2. Konu: Paragrafta Ana Düşünce	50
4. BÖLÜM:	PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE	64 - 85
5. BÖLÜM:	PARAGRAFTA ANLATIM	86 - 107
6. BÖLÜM:	PARAGRAFTA SORUYA CEVAP	108 - 119
7. BÖLÜM:	PARAGRAFTA YAPI	120 - 175
	1. Konu: Paragraf Oluşturma	122
	2. Konu: Paragrafta Boşluk Doldurma	132
	3. Konu: Anlatımın Akışını Bozan Cümle	142
	4. Konu: Paragrafı İkiye Bölme	154
	5. Konu: Paragrafa Cümle Ekleme - Paragraftan Cümle Çıkarma	166
8. BÖLÜM:	PARAGRAFTA ÇOKLU SORU	176 - 193
9. BÖLÜM:	GENEL TARAMA TESTLERİ	194 - 221
	CEVAP ANAHTARI	222 - 224

1. BÖLÜM

SÖZCÜKTE VE SÖZCÜK ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri

1. Gerçek (Temel) Anlam

Sözcüğün akla gelen ilk anlamıdır, sözlükteki anlamıdır.

Örnek: Asırlık şu çınara, suy içtiğim pınara, havadaki turnaya sorar, seni ararım. (Gerçek anlam)

2. Yan Anlam (Yakıştırmaca)

Sözcüğün gerçek anlamına bağlı kalarak şekilsel ve işlevsel bir benzerlik kurularak cümlede kazanmış olduğu yeni anlamdır.

Örnek: Poşetin ağzını iyi kapat ki etrafa koku yayılmasın. (Yan anlam)

3. Terim Anlam

Bilim, sanat, spor ve meslek dallarına ait özel anlama sahip olan kavramları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek: Bayan voleybolcularımız set vermeden güçlü rakibini elemeyi başardı. (Terim anlam)

4. Mecaz (Değişmece) Anlam

Sözcüğün gerçek anlamından tamamen sıyrılarak cümlede kazanmış olduğu yeni anlamlardır.

Örnek: Gönümdeki yarayla bıraktın beni baş başa. (Mecaz anlam)

Sözcükte Anlam Olayları

1. Ad Aktarması (Mecazımürsel)

Bir sözcüğün benzetme amacı güdülmeksizin farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılmasıdır.

Örnek: Tüm Türkiye'yi ekranlara bağlayan dizi başlıyor. (Ad aktarması)

2. Deyim Aktarması

Bir sözcüğün benzetme amacı ile başka bir sözcük yerine kullanılmasıdır. İnsandan doğaya, doğadan insana, doğadan doğaya, duyular arası şeklinde yapılabilir.

Örnek: Evlerinin hemen dibinde akan hırçın nehre derdini anlatıyordu. (İnsandan doğaya aktarma)

Örnek: Ezik insan rolünü oynamaktan ne zaman vazgeçeceksin? (Doğadan insana aktarma)

Örnek: Bir aslan miyav dedi, minik fare kükredi. (Doğadan doğaya aktarma)

Örnek: Keskin fren sesini duyan herkes balkona koştu. (Duyular arası aktarma)

3. Dolaylama

Bir sözcükle ifade edilebilecek bir şeyi daha çarpıcı göstermek amacıyla herkesin anlayabileceği şekilde birden fazla sözcükle anlatma yoludur.

Örnek: Uzmanlar yeni yılda sarı liraya ilginin daha da artacağını söylüyor. (Dolaylama)

4. Güzel Adlandırma

Toplumda söylenmesi hoş karşılanmayacak, insanları rahatsız edecek kavramların daha kibar bir şekilde güzel sözcüklerle anlatılmasıdır.

Örnek: Tüm kanallarda işitme engelliler için bir haber saati olmalıdır. (Güzel adlandırma)

5. Benzetme (Teşbih)

Anlamı kuvvetlendirmek için aralarında ilgi kurulan iki şeyden zayıf olanın kuvvetli olana benzetilmesidir.

Örnek: Ben bozkırım, sen yağmursun, gel haydi! (Benzetme)

6. Kişileştirme (Teşhis)

İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıklara insan kişiliği kazandırılmasıdır.

Örnek: Güneş nazlı nazlı batarken koyu bir karanlık kucakladı geceyi. (Kişileştirme)

7. Konuşturma (İntak)

İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıkların konuşturulmasıdır.

Örnek: Deniz ve mehtap sordular seni: "Neredesin?" (İntak)

8. Abartma (Mübalağa)

Bir varlığın, olayın ya da durumun olduğundan büyük ya da küçük gösterilmesidir.

Örnek: Manda yuva yapmış söğüt dalına, yavrusunu sinek kapmış.

9. Kinaye (Değınmece)

Bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamıyla kullanılmasıdır.

Örnek: Taşıma su ile değırmen dönmez.

10. Tariz (İğneleme)

Bir sözün görünürdeki anlamının tam tersi amaçlanarak kullanılmasıyla gerçekleştirilen mecazlı anlatımdır.

Örnek: O kadar açık konuştu ki söylediklerinden kimse bir şey anlamadı.

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

1. Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler

Yazılışları ve okunuşları farklı olan ancak anlamları aynı olan sözcüklerdir.

Örnek: Yanıt - cevap, kelime - sözcük, zengin - varlıklı, fiil - eylem

2. Yakın Anlamlı Sözcükler

Yazılışı ve okunuşu farklı olan eş anlamlı gibi görüldüğü hâlde birbirinin yerini tamamen tutamayan yani aralarında anlam farklılığı bulunan sözcüklerdir.

Örnek: Küsmek - darılmak, göndermek - yollamak, uğraşmak - didinmek, söylemek - demek

3. Zıt (Karşıt) Anlamlı Sözcükler

Anlamları birbirinin karşıtı olan sözcüklerdir.

Örnek: Hiç ayrılmam derken kavuşmak hayal oldu. (Zıt Anlam)

4. Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler

Yazılışları aynı, okunuşları aynı ancak anlamları tamamen farklı olan sözcüklerdir.

Örnek: Bin kere söylesem de sen adam olmazsın. (Sesteş sözcük)

5. Somut ve Soyut Anlamlı Sözcükler

Beş duyu organımızın en az biriyle algılanabilen varlıkları karşılayan sözcükler somut, hiçbiriyile algılayamadığımız varlıkları karşılayan sözcükler soyut anlamlıdır.

Örnek: Delirdim hasretinden, sığamadım, evler değiştirdim. (hasret - soyut anlam, ev - somut anlam)

6. Genel ve Özel Anlamlı Sözcükler

Söylenişte tekil olmasına rağmen aynı türdeki bütün varlıkları anlatan genel anlamlı sözcüklerdir. Yani o sözcük söylendiği vakit anlam olarak aynı türdeki tüm varlıkları ifade eder. Sadece bir varlığı anlatan sözcüklere özel anlamlı sözcükler denir.

Örnek: Kitap, uygarlığa yol gösteren ışıktır. (Genel anlam)

Örnek: Yeni aldığı kitabı yol boyunca elinden düşürmedi. (Özel anlam)

7. Nitel ve Nicel Anlamlı Sözcükler

Sayılabilen, ölçülebilen ya da azalıp çoğalabilen durumları belirten sözcükler nicel anlamlıdır. Varlıkların nasıl olduğunu, niteliğini gösteren sayılamayan, ölçülemeyen bir değeri, özelliği ifade eden sözcükler nitel anlamlıdır.

Örnek: Belediye ekipleri derin bir kuyu kazma telaşındaydılar. (Nicel anlam)

Örnek: Bu yaşta derin düşüncelere dalarsan vay hâline! (Nitel anlam)

8. Yansıma Sözcükler

Doğada var olan seslerin taklit edilmesiyle oluşan sözcüklerdir.

Örnek: Rüzgârın gece boyunca bitmeyen uğultusu korku filmlerini andırıyordu. (Yansıma sözcük)

Kalıplaşmış Söz Grupları

1. İkillemeler

Anlatım gücünü artırmak, anlatımı pekiştirmek için aynı ya da benzer sesli, yakın, eş ya da karşıt anlamlı sözcüklerin yan yana kullanılmasıyla oluşan söz öbekleridir.

Örnek: Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar. (İkileme)

Örnek: Bu yaşta sonra mal mülk sevdasına düşmenin bir anlamı yok. (İkileme)

2. Deyimler

En az iki sözcükten oluşan, genellikle mecaz anlam taşıyan anlamca ve biçimce kalıplaşmış sözcüklerdir. Öğüt vermezler, genellikle mastar hâlinindedir.

Örnek: Ben kendi hesabıma bir parça Fransızca öğrenebilmek için akla kararı seçtim.

Akla kararı seçmek, bir işi başarıncaya değin çok sıkıntı çekmek, güçlüklerle karşılaşmak anlamına gelen bir deyimdir.

TEST 1

İdeal çözüme süreniz

Çözdüğünüz süre

1. Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'si baştan sona Türk zekâsının ince hayalleri, düşünüşleri, buluşları ve nükteleri ortaya çıkarışlarıyla doludur. Çelebi, gezip gördüğü yerleri anlatırken zaman zaman şirazeyi kaçıırır. Mesela Bitlis şehrimizden bahsederken halkının misafirperverliğini övdükten sonra "Ancak şehir o kadar tepelik ve dağlık ki bana ikram ettikleri kahveyi içtikten sonra fincanı koyacak düz bir yer bulamadım." der.

Bu parçada "şirazeyi kaçırmak" sözü yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Ölçüsüz davranmak
- B) Amaçtan sapmak
- C) Haddini aşmak
- D) Ayarı kaybetmek
- E) Mübalağa yapmak

2. Bir insanın mutlu mesut olduğunu uzun uzun anlatmak istemiyorsanız onun için başında kavak yelleri esiyor demeniz yeter-

lidir. Aynı şekilde birine ununu elemiş eleğini asmış diyorsanız

hayatta istediklerini gerçekleştirdiğini, geri kalan ömrü süresince yapacak önemli bir işi kalmadığını anlatmış olursunuz. Yine biri için Nuh diyor, peygamber demiyor diye söylediğimizde o

kimsenin inatçı, dediğim dedik, katı düşünceli olduğu anlaşılır. Ağzının payını verdim diyen birinin sert söz ve davranışlarla

karşılık vererek bir kimseyi yaptığına pişman ettiği düşünülür. Yapılan bir iş için kendisine sorulan ne dersin, sorusuna cevaben bundan iyisi Şam'da kayısı denildi mi bir işin layıkıyla ya-

pıldığı, durumdan memnun olunduğu anlaşılır.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Artemis Tapınağı milattan önce 550 yılında tamamlanmış (bitirilmiş) bir tapınaktır. Lidya Kralı Croseus'un emri ile Yunan Mimar Cherspron tarafından tasavvur edilmiş (tasarlanmış) bir

eserdir. Tapınak zamanının en önemli, ünlü ve yetenekli heykeltıraşları tarafından yapılmıştır. Artemis Tapınağı hikâyesi olan ve Tanrıça Artemis'e ithaf edilen (sunulan) çok nadide ve

şasaalı (görkemli) bir eserdir. Birçok ikonik (simgesel) eserin

olduğu gibi Artemis Tapınağı'nın da kendine ait bir hikâyesi bulunmaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Bir hatip, yazar, filozof ve hukuk adamı olduğu kadar iyi de bir politikacı olan Cicero, onurlu kalmanın oldukça zor olduğu Roma İmparatorluğu'nun en sancılı zamanlarında cumhuriyetten imparatorluğa geçiş süreci içerisinde yaşamış ve tüm bunlar olup biterken en büyük aktörlerden biri olarak yerini almıştır. Kimse için öyle kolay methiyeler düzmediğini bildiğimiz, kalemi sert Romalı Şair Catullus ona gayet istisnai bir rol biçmiştir.

Bu parçada altı çizili sözle Catullus'un üslubunun hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Açık, anlaşılır olması
- B) Özgün nitelik taşıması
- C) Etkileyici unsurlar barındırması
- D) Sanatlı bir söyleyişe sahip olması
- E) Eleştirel bakış açısına dayanması

5. Sevsin bırak yüreğim uzaktan

Yüksünmem yanmaktan

Bu parçada düşüncenin akışına göre altı çizili sözün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Erinmek
- B) Üşenmek
- C) Utanmak
- D) Çekinmek
- E) Kaçınmak

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeler farklı yöntemle oluşturulmuştur?

- A) Görmeye alıştığımız o sıkı fıkı hâllerinizden hiç eser yok.
- B) Evin bahçesinde çer çöp ne varsa hepsini toplattım.
- C) Kulaktan dolma öğrendiği o yarım yamalak İngilizcesiyle hava atmaya çalışıyor işte.
- D) Gecenin bu saatinde paldır küldür içeriye dalmana doğru su bir anlam veremedim.
- E) Matematik sorularında yanırlarım tek tük çıkmaya başladı.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "İşini bilen kişi nereye başuracağını bilir." anlamında bir söz kullanılmıştır?

- A) Arı bal alacağı çiçeği bilir.
- B) Bin bilsen de bir bilene danış.
- C) Al malın iyisini, çekme kaygısını.
- D) Terazi var tartı var her şeyin bir vakti var.
- E) Armut piş, ağzıma düş.

8. Parlak bir iş fikriniz var ancak paranız yoksa hemen vazgeç-

I
meyin. Bu fikre gerçekten inanıyorsanız yardım alabileceğiniz kurum ve kuruluşlar var. Türkiye'de, parlak fikirleri olan ancak sermaye sahibi olamadıkları için kendi işlerini kurma hayalleri suya düşen binlerce girişimci var. Oysa dünyada çok sayıda

II
dev şirketin temelinde, "fikir ile sermayenin iş birliği" olarak III

tanımlanan risk sermayesi modeli yatıyor. Türkiye'de sayıları

IV
az da olsa risk sermayesi şirketleri, girişimcilere fırsat tanıyor. Geniş ufuklu bazı holdingler de bu yöntemi benimsemişlerdir.

V
Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir duyuya ait kavram başka bir duyuya aktarılmıştır?

- A) Bir yalnızlık şarkısı söyler sazım.
- B) Tavşan dağa küsmüş dağın haberi olmamış.
- C) Bana kaş göz yaparak söyleyeceklerime engel olamazsın.
- D) Senin bu bayat sözlerine kimse aldırmış etmiyordu artık.
- E) İşe alındığı haberini duyduğundan beri mutluluktan uçuyor.

10. Atasözleri,

- I. Aç kurt aslana saldırır.
- II. Aç ne yemez, tok ne demez.
- III. Açın karnında ekme durmaz.
- IV. Aç tavuk kendini buğday ambarında sanır.
- V. Aça dokuz yorgan örtmüşler, yine de uyuyamamış.

Açıklamalar,

- Fakir insan, bir gün her şeye kavuşacağını hayali ile avunarak yaşar.
- Yoksul kazancını harcamak zorunda olduğundan birikim yapamaz.
- Aç insan ne bulursa yer, tok insan ise her yiyeceği kolay kolay beğenmez.
- İhtiyaç içindeki kimse, bu ihtiyacını giderebilmek için çok tehlikeli eylemlerde bulunabilir.

Yukarıda verilen atasözleri ile açıklamalar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

2. BÖLÜM

CÜMLEDE ANLAM

Cümle; bir duyguyu, düşüncüyü anlatan, yargı ifade eden sözcük ya da sözcük dizisidir.

Cümlede Yargılar Arası Anlam İlişkileri

1. Neden- Sonuç İlişkisi

Yargının gerekçesiyle birlikte verildiği cümlelerdir. İki yargının birbirine neden - sonuç ilişkisiyle bağlı olduğu cümlelerdir. **Örnek:** Aşş olduğından iki gün kolunu kaldıramadı.

2. Amaç - Sonuç İlişkisi

Bildirdikleri eylemin hangi hedefe, amaca yönelik gerçekleştirildiğini belirten cümlelerdir. Cümlenin herhangi bir yerine "amacıyla" ifadesini getirebildiğimiz yargılardır. **Örnek:** Bu dev maçı izlemek için Almanya'dan gelmiş.

3. Koşul - Sonuç İlişkisi

Bir yargının oluşmasının, gerçekleşmesinin başka bir yargıya bağlı olduğu cümlelerdir. **Örnek:** Bir hafta sonra geri almak üzere istediğın parayı sana verebilirim.

4. Yakın Anlamlı Cümleler

Eş ve yakın anlamlı sözcükler yardımıyla kurulan, aynı anlam değeri taşıyan cümlelerdir. **Örnek:** Yaşam, içinde siyah da bulunan bir gökkuşağıdır. **Örnek:** Hayat, tüm güzelliklerinin yanında olumsuzlukları da barındırır.

5. Anlamca Çelişen Cümleler

Anlamca birbirine zıt yargılardır. **Örnek:** Sanatçı, sanatı toplumu bilinçlendirmek amacıyla yapmalıdır. **Örnek:** Sanatçı, sanatını sanat yapmak gagesiyle icra etmelidir.

6. Karşılaştırma Cümleleri

En az iki farklı varlığı, olayı, durumu, kavramı birbiriyle örtüşen, birbirine benzeyen ya da karşıt yönleriyle zayıflık - üstünlük, eşitlik - denklik vs. belirterek kıyaslayan cümlelerdir. Karşılaştırma cümlelerinin sadece aradaki farkların değerlendirildiği cümleler olmadığına, benzer yönlerin de kıyaslanabileceğine özellikle dikkat edilmelidir. **Örnek:** Kaleme aldığı romanlarından çok, yazdığı dizi senaryolarıyla popüler olmuştu.

Anlatım Özelliklerine Göre Cümleler

1. Doğrudan Anlatım Cümleleri

Bir başkasına ait bir cümlenin hiçbir değişikliğe uğratılmadan ve yorum katılmadan cümle içerisinde ifade edilmesidir. **Örnek:** Cemal Süreya, bu konuda ne güzel söylemiş: "Beklentin ne kadar çok olursa o kadar kırılıyorsun."

2. Dolaylı Anlatım Cümleleri

Bir kişinin söylediği cümlelerin değişikliğe uğratılarak aktarıldığı cümlelerdir. **Örnek:** Babam, annemle üniversite yıllarında tanıştıklarını söyledi.

3. Kinayeli Anlatım Cümleleri

Düşüncenin, genellikle alaycı ve söylenenin tam tersini kastedecek bir anlatımla ifade edilmesidir. **Örnek:** Takımımız o kadar iyi bir kaleci bulmuş ki daha ilk maçta kaleimize gelen her top gol oldu.

4. Nesnel Cümleler

Söyleyenin kişisel düşüncelerini içermeyen, kişiden kişiye değişmeyen, kanıtlanabilen yargılardır. **Örnek:** Manavgat'taki yangın rüzgârın da etkisiyle yayılmaya başladı.

5. Öznel Cümleler

Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye değişebilen, kanıtlanamayan, söyleyenin kişisel düşüncelerini içeren yargılardır. **Örnek:** Usta sanatçı, bağlamanın tellerine vurdukça eksik yaşanmış çocukluğum aklıma geliyordu.

Eser, Kişiyeye Yönelik Cümleler

1. Üslup (Biçem) Cümlesi

Sanatçının söyleyiş biçimine, anlatım tarzına yönelik cümlelerdir. **Örnek:** Kızıl gün batımlarını Ahmet Haşım kadar etkileyici, saf ve temiz anlatan şair yok.

2. İçerik Cümlesi

Bir sanatçının, eserin ele aldığı konuyla ya da konularla ilgili cümlelerdir. **Örnek:** Yazar son romanında Çukurova'nın bereketli topraklarında pamuk toplayan işçilerin sıkıntılarını anlatmış.

TEST 1

İdeal çözüme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. I. Bazılarımız şiirlere, şarkılara, filmlere, kitaplara tutunuyor; sanırım artık insan, tutunamıyor insana.
II. Nazım Hikmet'in de dediği gibi: "Geri gelmesi mümkün olmayan hatırlanmamalı."
III. Unutmak ve beklemek insanı en çok acıtan eylemlerdir ama bunların ne kadar süreceğini bilememek acıların en beteriştir.
IV. Mutlu olmayı yarına bırakmak, karşıya geçmek için nehrin durmasını beklemektir sanki ve bilirsin, o nehir asla durmaz.
V. Keşke çocukken fazla mutlu olmayıp birazını da bu zamanlara saklasaydım, lazım oluyor arada.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede sayıp dökmelere yer verilmiştir.
B) II. cümlede doğrudan anlatıma başvurulmuştur.
C) III. cümlede karşılaştırmadan yararlanılmıştır.
D) IV. cümlede hem kesinlik hem benzetme söz konusudur.
E) V. cümlede sitem anlamı vardır.

2. (I) Dört bölümden oluşan *Huzur* romanının bölüm başlıkları İhsan, Nuran, Suat ve Mümtaz isimlerinden oluşur. (II) Kitabın merkezinde Mümtaz vardır, diğer kişiler onun çevresinde yer alır. (III) *Huzur* romanında Mümtaz ve Nuran'ın aşkının asıl konuyu teşkil ettiği görülür. (IV) Huzursuzluk, ayrılık, hüznün gibi konularda romanın içeriğinde kendini gösterir. (V) *Huzur* romanında Mümtaz karakterinin, huzuru ve mutluluğu arayışı anlatılır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden itibaren *Huzur* romanının içeriği hakkında açıklama yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Küsmek ve darılmak için bahaneler aramak yerine, sevmek ve sevilme için çareler arayın.
II. Güzelliğin bir damlası olan Leyla için uykuyu haram etmek çok değilse güzelliğin kaynağı Mevla için bir ömrü feda etmek az bile.
III. Ay doğmuyorsa yüzüne, güneş vurmuyorsa pencereye, kabahati ne güneşte ne de ayda ara sadece gözlerindeki perdeyi arala.
IV. Çalınan her kapı hemen açılsaydı ümidin, sabrın ve isteğin derecesi anlaşılmazdı.
V. Her zorluğun sonunda doğan bir ışık vardır eğer elleriniz diken yaralarıyla kan revan içinde kaldıysa güle dokunmanıza çok az kalmış demektir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde "hedefe ulaşmanın kolay olmadığı" düşüncesi vurgulanmıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) Yalnız V

4. • Menemen; yumurta, biber, domates ve isteğe bağlı soğan kullanılarak yapılan bir Türk yemeğidir.
• İlk kez mübadele ile İzmir'in Menemen ilçesine gelen Girit Türkleri tarafından yapılmıştır ve adını ilçeden almıştır.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlk kez mübadele ile İzmir'in Menemen ilçesine gelen; yumurta, biber, domates ve isteğe bağlı soğan kullanılarak yapılan menemen, bir Türk yemeğidir.
B) Girit Türkleri tarafından ilk kez mübadele yıllarında yumurta, biber, domates, katılarak yapılan menemen, adını ilçeden alan bir Türk yemeğidir.
C) Mübadele ile İzmir'in Menemen ilçesine gelen Girit Türkleri tarafından yumurta, biber, domates, soğan kullanılarak yapılan adını da ilçeden alan menemen Türklere özgü bir yemektir.
D) Yumurta, biber, domates ve isteğe bağlı soğan kullanılarak mübadele ile İzmir'in Menemen ilçesine gelen Girit Türkleri tarafından ilk kez yapılan menemen, adını ilçeden alan bir Türk yemeğidir.
E) Menemen; yumurta, biber, domates ve isteğe bağlı soğan kullanılarak ilk kez Girit Türkleri tarafından yapılan ve adını ilçeden alan bir Türk yemeğidir.

5. • Karşılaştırma
• Amaç - sonuç

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki anlamların ikisi de vardır?

- A) Girişimcilik, gerek toplumsal hayatın gelişimi gerekse ekonomik yaşamın canlanması açısından hayati öneme sahiptir.
B) Küresel çapta yaşanan krizler dünyada girişimcilğe olan ilgiyi azaltmış olsa da girişimcilere duyulan ihtiyaç artmıştır.
C) Ülkenin ve insanlığın faydasına olacak her türlü yeniliği başlatan, denenmemişi deneyen, kimsenin düşünmediğini düşünen, kimsenin göremediğini gören ve harekete geçiren herkes girişimcidir.
D) Girişimcilik ruhuna sahip bireylerin özendirilerek girişimci hâline getirilmesi pek çok ülkenin önemli gündem maddelerinden biridir.
E) Son yıllarda işsizliğin azaltılması ve ekonomik gelişmenin hızlandırılması için üzerinde en çok durulan konuların başında girişimcilik gelmektedir.

6. Bir cümlelerin herhangi bir değişikliğe uğratılmadan söylendiği gibi verilmesine doğrudan anlatım denir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu açıklamayı örneklendiren bir kullanım vardır?

- A) Osmanlı Devleti adına bu kararı almadan önce etraflıca düşünmemiz gerektiğini bize bir kez daha hatırlattı.
B) Sözlerini, "Unutmayınız ki ağacın kalitesi özünden, insanın kalitesi sözünden belli olur." diyerek bitirdi.
C) Gözyaşının bile bir görevinin olduğunu ardından gelecek gülümseme için hazırlık yaptığını sen daha öğrenmedin mi Mevlana'dan?
D) Konuşmasını daha fazla uzatıp bizleri sıkmayacağını söyleyerek soru - cevap bölümüne geçti.
E) Şarkının nakarat bölümünü gün boyu söyleye söyleye bitiremediği gibi bizim ağızımıza da doladı.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?**

- A) Divan edebiyatının ilk şairi Hoca Dehhani son şairi Şeyh Galip'tir.
B) Tanzimat edebiyatı ilk özel gazetesinin 1860 yılında çıkarılmasıyla başlar.
C) Reşat Nuri'nin "Çalılıkusu" adlı unutulmaz eseri defalarca beyaz perdeye uyarlandı.
D) Millî Edebiyat Dönemi'nde olay hikâyesinin temsilcilerinden biri de Ömer Seyfettin'dir.
E) *Yaban*, *Ateşten Gömlek*, *Halas Kurtuluş Savaşı*'nı anlatan eserlerimizden birkaçıdır.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde olumsuz eleştiri söz konusudur?**

- A) Ekonomideki dalgalanmalar yatırımcıları tedirgin ediyor.
B) Bülbül gibi şakıyan arkadaşımız nedense sorumluluk almaya gelince dut yemiş bülbüle dönüyordu.
C) Kışın en soğuk anlarını yaşadığımız şu günlerde insanın dışarı çıkması gelmiyor.
D) Kar bu şekilde yağmaya devam ederse okullar bence tatil olur.
E) İki haftadır uyguladığı diyet programının etkisini yeni yeni görmeye başladı.

9. Tilkiye, "Tavuk kebabı yer misin?" diye sormuşlar; "Adamın güleceğini getiriyorsunuz." diye cevap vermiş.

Tilkinin vermiş olduğu cevap aşağıdakilerden hangisini anlatmaktadır?

- A) Hayır, teşekkür ederim.
B) Diyettim, almayayım.
C) Tercihlerim arasında yok.
D) İstemem yan cebime koy.
E) Körün istediği bir göz Allah verdi iki göz.

TEST 6

İdeal çözüme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. • Kış aylarında vatandaşların rağbet ettiği şifalı bir bitki olan hatmi çiçeği, son zamanlarda özellikle televizyon programlarından konuşulmasının ardından tekrar popüler olmaya başladı.
- Yol kenarlarında ve tarlalarda kendiliğinden yetişen ve halk arasında Fatmagül çiçeği olarak bilinen hatmi çiçeği, soğuk algınlığı, grip gibi pek çok hastalığa iyi gelir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış aylarında vatandaşların rağbet ettiği şifalı bir bitki olan, soğuk algınlığı, grip gibi pek çok hastalığa iyi gelen hatmi çiçeği son zamanlarda özellikle televizyon programlarında konuşulmasının sonrasında tekrar gündem olmaya başladı.
- B) Yol kenarlarında ve tarlalarda kendiliğinden yetişen ve halk arasında Fatmagül çiçeği olarak tanınan, kış aylarında vatandaşların rağbet ettiği faydalı bir bitki olan Hatmi çiçeğinin grip, soğuk algınlığı başta olmak üzere birçok hastalığa iyi geldiği söylenmektedir.
- C) Son zamanlarda özellikle televizyon programlarından konuşulmasının ardından tekrar popüler olmaya başlayan, yol kenarlarında ve tarlalarda kendiliğinden yetişen, kış aylarında vatandaşların rağbet ettiği halk arasında Fatmagül çiçeği olarak bilinen şifalı bir bitki olan Hatmi çiçeği soğuk algınlığı, grip gibi pek çok hastalığa iyi gelir.
- D) Yol kenarlarında ve tarlalarda kendiliğinden yetişen ve halk arasında Fatmagül çiçeği olarak bilinen özellikle kış aylarında vatandaşların daha çok tercih ettiği son zamanlarda televizyon programlarında sıkça geçmesinin ardından tekrar popüler olan hatmi çiçeği tarlalarda ve yol kenarlarında kendiliğinden yetişir.
- E) Grip, soğuk algınlığı gibi birçok rahatsızlığa iyi gelen, kış aylarında pek çok vatandaşın yoğun ilgi gösterdiği yol kenarlarında ve tarlalarda kendiliğinden yetişen hatmi çiçeği son zamanlarda özellikle televizyon programlarında yoğun yer almasının ardından tekrar popüler olmaya başladı.

2. Seni sen yapan, başkalarının ayak izleri değil kendi adımların olsun.

Bu cümlede özellikle vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özgünlük B) Yalınlık C) Kararlılık
D) Sağlamlık E) Tutarlılık

3. (I) Gülgiller ailesine mensup olan böğürtlen, kendi iklim koşulları olmasa bile değişik iklim türlerine çabuk adapte olan bir bitkidir. (II) Fundalıklarda, çalılıklarda, bahçe çitlerinde, yol kenarlarında yetişir. (III) Yaprakları, meyvesi, taze sürgünleri ve nadir olarak kökleri ilaç yapımında kullanılabilir. (IV) Böğürtlen meyve salatalarına, keklere ve turtalara eklenebilir veya reçel yapımında kullanılabilir. (V) Böğürtlenler, besleyici bileşenler bakımından zengin, lezzetli ve doyurucu meyvelerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) Bahar sözünün insanın içinde kelebekler uçuran kendine mahsus bir cazibesi vardır. (II) Yalnız tabiat için, kırlar için, çiçekler için, ağaçlar için değil insanlar için de bir bahar, bir ilkbahar düşünülür. (III) İlkbaharla beraber bütün tabiatın çiçeklerle donanması bu kelimenin manasını düşünmeye ve dile getirmeye pek de lüzum bırakmamıştır. (IV) İnsanların genç olduklarını anlatmak için "hayatının ilkbaharında" derler. (V) Tabii o hayatın bir de sonbaharı vardır ki çiçeklenmenin belki de sonunun geldiğini anlatmak için söylemişlerdir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede öznel bir değerlendirme yapılmıştır.
B) II. cümlede sayıp dökmeler ve sessel yinelemeler vardır.
C) III. cümlede bir görüntünün her şeyi anlattığı söylenmiştir.
D) IV. cümlede bir dönem için kullanılan tabire yer verilmiştir.
E) V. cümlede bir ihtimal sebep sonuç ilişkisi kurularak aktarılmıştır.

5. Olmadığım biri gibi görünmek, bir yere ulaşmak için başkalarının önereceği paketlerin içine sıkışmak bana göre değil.

- I. Ulusallık
II. Tutarlılık
III. Nesnellik
IV. Özgünlük
V. Gerçeklik

Bu sözleri söyleyen bir yazarın önemseydiği özellikler arasında numaralanmış ifadelerden hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) II, IV ve V

6. (I) Padişahın özel dairesinin bulunduğu hanımları, çocukları ve cariyelerinin yaşadığı harem, harem ağası tarafından yönetilirdi. (II) Kendine has bir teşkilâtı ve görevlileri bulunan haremden, tıpkı enderunu andıran bir eğitim sistemi vardı. (III) Hareme giren kadınlara dönemin en iyi hocaları tarafından ders verilir, kadınlar sıkı bir disiplin altında eğitim görürdü. (IV) Burada eğitim gören kadınlara öncelikle Türkçe ve İslamiyet öğretilirdi. (V) Türk - İslam âdet ve adabını öğrenen kadınlar; dikiş - nakış, musiki, hikâye anlatma ve şiir dalında ustalaşırlardı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde benzetme söz konusudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. DNA'nın onarımı ile ilgili buluşu için Aziz Sancar, "10 milyon dolar verseler buluşumun başkasının adıyla anılmasını istemem. Çünkü bu keşif hiçbir maddi ödülün yerini tutamayacağı alın terinin sükûnet mendiliyle silinmesidir." ifadesini kullandı.

Bu parçada altı çizili yargıyla anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saygınlık kazanmak
B) Başarıyla gurur duymak
C) Yaptığı işin keyfini çıkarmak
D) Verilen emeğin huzurunu yaşamak
E) Yorgunluk sonrası dinlenmeye çekilmek

8. (I) Müderris, medresede ders veren demektir, bugünkü üniversite profesörlerinin karşılığı olarak ifade edilebilir. (II) İslam dünyasında genel olarak ilim tahsilinde kitaplardan çok müderrise önem verilirdi. (III) İlim tahsil etmek isteyenler, her şeyden evvel iyi bir müderrise talebe olmayı tercih ederdi. (IV) Medreselerde eğitim gören öğrencilere genel olarak talebe denilse de bu öğrenciler için danişment, suhte gibi isimler de kullanılmıştır. (V) Müderris olmak isteyen talebeler önce bir müderrisin yanında yardımcı olarak görev yapar ve müderrisin dersini tekrar ederek diğer talebelerin disiplini ile meşgul olurdu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede hem tanım yapılmış hem ilişki kurulmuştur.
B) II. cümlede karşılaştırma yapılmıştır.
C) III. cümlede öncelikli bir durumdan bahsedilmiştir.
D) IV. cümlede medrese öğrencileri için farklı adlandırmalar yapıldığı belirtilmiştir.
E) V. cümlede müderrisin vazifeleri dile getirilmiştir.

9. I. Sevginin kurduğu devleti adalet devam ettirir.
II. Adaletin küçüldüğü ülkelerde, büyük olan artık suçlulardır.
III. Adaletsizliklerin en büyüğü, adil olmayıp adil gibi görünmektir.
IV. Harcı adalet olmayan bir cemiyetin binası çürüktür, ufak bir sarsıntı ile yıkılır.
V. Adalet üzerine inşa edilmemiş bir milletin tarih sahnesindeki günleri sayılıdır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I ve III B) II ve IV C) III ve V
D) IV ve V E) I ve IV

10. (I) İlkokul yıllarında sınıf öğretmeninin matematik dersi anlatırken dersi dinlemeyenlere "İleride lazım olacak!" diye sitem ettiği anı hatırlamayan yoktur sanırım. (II) Sonra bu sitem büyür lise yıllarında matematik öğretmenin dilinden "Ben dersi anlatır maaşımı alırım, matematiği herkes yapacak diye bir şey yok, sonra sınavda yapamayınca öğretmen uyarmadı demeyin, sadece sınavda da değil matematik hayatın her yerinde mutlaka bir işinize yarar!" diye dökülür. (III) Gün gelir o öğretmenlerin ne demeye çalıştığını bir bir anlarız fakat artık o eğitim dönemi çoktan geride kalmıştır. (IV) Millet olarak pek içimize alamadığımız matematik hayatımızın her köşesinde. (V) Gündelik hayatta kullandığımız akıllı telefonda, markette, parkta, trafikte, farkında olduğumuz ya da olamadığımız her yerde en çok da insan zihninde...

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede tahmin anlamı vardır.
B) II. cümlede uyarı ifadelerinin yer aldığı doğrudan anlatım söz konusudur.
C) III. cümlede bir pişmanlık dile getirilmiştir.
D) IV. cümlede genelleme yapılmıştır.
E) V. cümlede sayıp dökmelere yer verilmiştir.

11. (I) Ürik asit, her insanın kanında belli bir seviyede bulunur. (II) Yaş arttıkça da kandaki düzeyi artar. (III) Sağlıklı bir yaşam için, ürik asidin, kanda belli bir seviyede olması gereklidir çünkü antioksidan özelliği olan bir maddedir. (IV) Sağlıklı bireylerde kandaki ürik asit seviyesinin, erkeklerde 7mg/dl, kadınlarda 6mg/dl'nin altında olması beklenir. (V) Bu değerlerin üzerinde olması hâline "hiperürisemi" yani "ürik asit yüksekliği" denir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde aşamalı durum anlamı söz konusudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. BÖLÜM

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE

Yardımcı Düşünce Nedir?

- Ana düşünceyi destekleyen duygu, bilgi, düşüncedir.
- Yardımcı düşünce sorularının kökü olumsuzdur.
- Yardımcı düşünce; ana düşünceyi açıklamaya, kanıtlamaya yarayan yargılardır.
- Sonuç olarak bir paragrafta açıklanan veya savunulan ana düşüncenin kolayca anlaşılmasını sağlayan ve onun inandırıcılığını artıran her türlü bilgi, tecrübe, olay ve örneklerin ifadesine yardımcı düşünce adı verilir.

Paragrafta yardımcı düşünce paragrafın anlatımına ve değerlendirmesine göre iki biçimde sorulur ve aranır.

1. Yorumlu Yardımcı Düşünce

Parçada anlatılanlara dayanarak parçanın yorumu yapılarak bulunan yardımcı düşüncedir.

2. Doğrudan Verilen Yardımcı Düşünce

Parçada direkt verilen, yorum yapılmadan doğrudan sunulan yardımcı düşüncedir.

ÖSYM Soru Tipleri

- Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?
- Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?
- Yukarıdaki parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?
- Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez / çıkarılamaz?
- Yukarıdaki parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine varılamaz / ulaşılamaz?

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- ÖSYM sınavlarında en çok çıkan paragraf soru tarzı yardımcı düşünce sorularındır.
- Paragrafta yardımcı düşünce bazen birden çok cümleden ya da bir cümleden bazen de bir söz öbeğinden veya bir sözcükten çıkarılabilir.
- Yardımcı düşünce sorularının çözümünde "paragraf uzun, şıklar kısa" ise seçeneklere göz atıldıktan sonra anahtar sözcüklerin altının çizilip paragrafta geçilmesi zaman kazanma açısından önemlidir.
- Şıkların uzun olduğu yardımcı düşünce sorularında paragrafın her cümlesinden sonra şıkları elemek yerine birkaç cümle okunduktan sonra konu anlaşılırsa seçeneklerde eleme yapmaya başlamak daha doğru olur.
- Paragrafın sonunda parçanın baş kısmını unutma durumu yaşanıyorsa anahtar kavramların altını çize çize paragrafın bütünü bitirilip şıklara geçilmelidir.
- Bu tarz sorularda paragrafta geçen bir düşünceye tamamen zıt bir düşünce varsa cevabın o düşüncenin yer aldığı şık olacağı unutulmamalıdır.
- Parçada yer alan cümlelerdeki anlamın aynısı seçeneklerde geçen farklı sözcüklerle örtüştürülmeye çalışılmalıdır.
- Yardımcı düşünce sorularında parçada geçen anlamı seçeneklere yansıtmak amacıyla eş ve yakın anlamlı sözcüklerden yararlanıldığı göz önünde bulundurulmalıdır.

UYARI

- Bir cümlede ana fikir bir tane iken yardımcı düşünce sayısı birden fazla olabilir.
- Bir paragrafta ana düşünce dışındaki her bir cümle yardımcı düşüncedir.

Örnek:

Oimpia kelimesinin kökeninde birçok tanrının bulunduğu Yunan mitolojisinin yattığı görülmektedir. Antik Yunan mitolojisine göre tanrı ve tanrıçalar insanların ayaklarının değmediği dağın zirvesindeki saraylarda yaşamaktadır. Sarayların bulunduğu bu dağa ise Olimpia denmektedir. Olimpiyat oyunlarının temelinde Tanrı Zeus'a adanmışlık yer almaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi Antik Yunan olimpiyatları dinî inanışları referans alarak başlamıştır. Oyunlar, dinî inanışları temele aldığı için oyunlara katılan sporcuların sabıkalı olmaması gerekmektedir. Oyunlarda suç işleyen bireylerin yarışmasına izin verilmezdi. Ayrıca sporcuların yarışmalara katılmaları için sadece suç işlememeleri değil aynı zamanda katıksız Yunan vatandaşı olması gerekirdi. Antik Yunan olimpiyatlarının düzenleneceği zamanda devletler arasındaki çatışmalar durdurulur ve kan dökülmesi yasaklanırdı. Bu noktada oyunların toplumsal barışa ve huzura katkı sağladığı da görülmektedir. Olimpiyat oyunları ilk başladığında sekiz yılda bir düzenlenirken sonraları dört yılda bir düzenlendi. Sürenin bu şekilde belirlenmesinin sebebi Antik Yunan'da ölen insanların ruhlarının sekiz yıl sonra bedenlerine döneceğine dair bir inanışın bulunmasıydı. İlk zamanlarda bir gün içerisinde sınırlı branşta olimpiyat oyunu yapılırken zamanla beş güne kadar oyunların süresi uzatılmıştır. Antik olimpiyat oyunlarında kazanana ödül olarak Zeus'a adanmış zeytin ağacının dallarından örülü bir taç verilirdi. Antik olimpiyatların temelinde inanç yer aldığı için Zeus'a adanmış zeytin ağacının dalları kutsal olarak görüldü. Bu sebeple maddi kazanç getirecek ödülün çok manevi değeri olan kutsal zeytin ağacının dalları sporcular için daha çok önem taşımaktaydı. Antik Yunan olimpiyatları yalnızca Yunanlılar için yapılırdı. Oyunlara esir, yabancı asker ya da kadınlar katılamazdı; kadınlar seyirci olarak dahi oyunlara katılamazdı. Kuralları çiğneyen kişiler yüksek bir dağın tepesinden atılarak ölüm ile cezalandırılırdı. Sporcular oyunlara katılmak için bir ay önceden gelir ve oyunlar sırasında çıplak yarışlardı.

Bu parçada olimpiyat oyunları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?

- A) Ulusal nitelik taşıdığına
- B) Dinî esaslar üzerine oturtulduğuna
- C) Tapınak ve stadyumlarda yapıldığına
- D) Zamanla birtakım değişikliklere gidildiğine
- E) Oyunlara belli katılım şartları gerekli olduğuna

Çözüm:

Paragrafta yardımcı düşünce soruları altı çizili bir şekilde olumsuz soru kökleriyle sorulur. Seçeneklerde yer alan cümleler parçada verilen yargıların farklı sözcükler kullanılarak söylenmiş şeklidir. Parçada "Oimpia kelimesinin kökeninde birçok tanrının bulunduğu Yunan mitolojisinin yattığı görülmektedir. Antik Yunan olimpiyatları yalnızca Yunanlılar için yapılırdı." yargılarında olimpiyatların ulusal nitelik taşıdığına (A), "Olimpiyat oyunlarının temelinde Tanrı Zeus'a adanmışlık yer almaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi Antik Yunan olimpiyatları dinî inanışları referans alarak başlamıştır. Sürenin bu şekilde belirlenmesinin sebebi Antik Yunan'da ölen insanların ruhlarının sekiz yıl sonra bedenlerine döneceğine dair bir inanışın bulunmasıydı." cümlelerinden dinî esaslar üzerine oturtulduğuna (B), "Olimpiyat oyunları ilk düzenlenmeye başladığında sekiz yılda bir yapılırken daha sonraları ise dört yılda bir düzenlenirdi. İlk zamanlarda bir gün içerisinde sınırlı branşta olimpiyat oyunu yapılırken zamanla beş güne kadar oyunların süresi uzatılmıştır." ifadelerinden zamanla birtakım değişikliklere gidildiğine (D), "Oyunlar dinî inanışları temele aldığı için oyunlara katılan sporcuların sabıkalı olmaması gerekmektedir. Oyunlarda suç işleyen bireylerin yarışmasına izin verilmezdi. Ayrıca sporcuların yarışmalara katılmaları için sadece suç işlememeleri değil aynı zamanda katıksız Yunan vatandaşı olması gerekirdi. Oyunlara esir, yabancı asker ya da kadınlar katılamazdı; kadınlar seyirci olarak dahi oyunlara katılamazdı." ifadelerinden oyunlara belli katılım şartları gerekli olduğuna (E) değnilmiştir. Parçada olimpiyatların tapınak ve stadyumlarda yapıldığına değnilmemiştir.

Cevap C

TEST 1

İdeal çözme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. Yağlı güreş, Antik olimpiyatlardan beri vücudun yağlanarak yapıldığı güreş türüdür. Ülkemizde yaygın olarak yapılan yağlı güreşlerin Rumeli olarak bilinen Trakya ve Balkanlardan Anadolu'ya yayıldığı düşünülmektedir. Rumeli Türkleri, Antik Yunanlara ait yağlı güreşleri tamamıyla değiştirerek yağlı güreşlere millî bir kimlik kazandırmıştır. Yağlı güreşte pehlivanlar, İslami kurallara göre vücutlarını örten (göbek deliğinden diz kapağının altına kadar) deriden "kispet" adı verilen kıyafeti giyerek vücutlarını yağlar ve yenişinceye kadar güreşir. Yağlı güreş müsabakalarında pehlivanlar kispetlerini giydikten sonra yağ kazanının başına gelir, kibleye dönerek üç İhlas ve bir Fatıha surelerini okuyup güreşçilerin piri olarak gösterilen Hazreti Hamza'ya dua ettikten sonra cazgır tarafından halka tanıtılır. Cazgır, aynı zamanda meydanda birliği sağlamaya çalışır, pehlivanları ortak bir ruh etrafında tutmaya gayret eder. Türkiye'de yağlı güreşin yapıldığı ve en çok bilinen güreş organizasyonu Geleneksel Kırkpınar Yağlı Güreşleri'dir.

Bu parçada yağlı güreşlerin hangi özelliğine değinilmemiştir?

- A) Kökenine
- B) Cazgırın görevine
- C) Kispetin ne olduğuna
- D) Ulusal nitelik taşıdığına
- E) Bölgesel turnuvalar yapıldığına

2. Başımından geçenleri ya da şahit olduğum olayları edebî değer taşıyan bir biçimde yazıya aktarıyorum. Yazılarımda kendimi okura açtığım için ve samimi bir tavır sergilediğim için yazılarım okur tarafından çok beğeniliyor hatta el üstünde tutuluyor. Belli bir döneme rehberlik ettiği için tarihî bir belge özelliği de gösteriyor yazılarım. Ancak bu, bilimsel bir belge olduğu anlamına gelmez çünkü kendi ruh iklimimden geçirip bakışım söz konusudur.

Bu sözleri söyleyen kişinin yazıları için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Okurlar tarafından beğenilmektedir.
- B) Gerçek hayatı aktarmaktadır.
- C) Olaylara objektif bakmaktadır.
- D) Yazarın içtenliğini taşımaktadır.
- E) Üslup güzelliğini göstermektedir.

3. Türkiye'de kedilerden bahsederken akla ilk gelen türlerin başında gelir Van kedisi. Cana yakınlığı, beyaz, ipeksi kürkü, aslan yürüyüşü, tilki kuyruğuna benzeyen uzun ve kabarık kuyruğu, değişik göz renkleri ve suya olan düşkünlüğü ile dikkat çeker. Van kedisi, dünya üzerinde melezleşmeyen, saflığını koruyabilmiş canlıların başında gelir. Bu özelliği onu, hem kedi dünyasının hem de diğer canlıların yıldızı hâline getirir. Van kedisi de diğer pek çok kedi gibi sağırlığa yatkın bir şekilde dünyaya gelir. Bu nedenle sizi duyup duymadığını anlamak için arada ona komutlar verebilir ve oyunlar oynayarak duyup duymadığını anlayabilirsiniz. Van kedisi aşırı kilo aldığı zaman mutlaka kilo vermesi için diyet uygulanması gerekir. Aksi takdirde aldığı kilolar pek çok hastalığa zemin hazırlayabilir. Bu kedilerin tüylerini haftada bir ya da iki defa taramak tüy bakımı için yeterlidir. Van kedisi, sevimlenden çok hoşlanır ve kendisine gösterilen sevgiyi aynı şekilde karşılık verir. Sevgi istekleri özellikle gebelik döneminde daha da artar. Kendisini sevenlerin kucağına çıkıp okşayan elleri önce hafifçe ısırır sonra yalayarak sevgi gösterisinde bulunur ve mırıldanır. Yemeği verildiğinde yemeden önce minnet göstermek için bacaklara sürünme huyu vardır. Tuvalet ihtiyacı duyduğunda da kapının önüne gidip miyavlayarak kapının açılmasını ister, eğer kapıyı açan yoksa bunu kendi başına halletmeye karar verir ve kapı koluna uzanıp çekerek kapıyı açar. Van kedileri kendi aralarında ve insanlarla haberleşmek için birtakım sesler çıkarırlar. Çıkarılan bu sesler onların hissî durumları ile ilgilidir. Kedilerin miyavlamaları isteklerine göre çeşitlilik gösterir. Bu miyavlamaların bir kısmı insanlarla olan ilişkileri, bir kısmı yavrularıyla haberleşme şeklidir. İhtiyaçlarına göre çıkardıkları seslerin yüksekliği ve frekansları değişir. Van kedisi sabahleyin sahibisiyle karşılaşmasında yüksek sesle miyavlayarak sevincini gösterir. Acıktığında mutfak kapısına doğru giderek, acıktığını belirtecek şekilde miyavlar.

Bu parçada Van kedisinin hangi yönünden bahsedilmemiştir?

- A) Dikkat edilmesi gerekenlerden
- B) Duygusal bir kedi olduğundan
- C) Öne çıkan fiziki özelliklerinden
- D) Nesli tükenme tehlikesi yaşadığından
- E) Diğer kedi türleriyle olan benzerliğinden

4. Kızıldağ Millî Parkı, Akdeniz Bölgesi'nde, Isparta ilinin, Şarkikaraağaç ilçesi sınırları içindedir. İlçe merkezine uzaklığı 6 km mesafededir. 1993 yılında millî park ilan edilen Kızıldağ'da bulunan mavi sedir ağacı ormanlarının bol oksijen üretimi sayesinde millî parkın temiz havası, oksijen açısından zengin olup akciğer, astım ve solunum problemi olan insanlar için şifa kaynağıdır. Ayrıca mavi sedirleri ile tanınan millî parkta; ardıç, karaçam, köknar, meşe, kavak, söğüt ve ıhlamur topluluklarına da rastlanmaktadır. Millî parka daha çok rekreasyon ve sağlık amacıyla ziyaretçi gelmektedir. Kızıldağ Millî Parkı, güneyinde Türkiye'nin 2. büyük gölü olan Beyşehir Gölü'nü kucaklamaktadır. Gölden esen güney rüzgârları Beşik Vadisi ile Yertutan Mevkii'nden geçerek millî parka ulaşmaktadır. Bu nedenle bol oksijenli temiz havası parkın cazibesini artırmıştır. Kızıldağ Millî Parkı sınırları içerisinde kiralanabilir bungalov evleri, konteyner evleri, kamp yapabilecek çok sayıda çadır yerleri ve piknik alanları mevcuttur.

Bu parçada Kızıldağ Millî Parkı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Son yıllarda ilginin arttığına
- B) Yer alan ağaç türlerine
- C) Konaklama seçeneklerine
- D) Ziyaret edilme amacına
- E) Bulunduğu konuma

5. Kuruluşu MÖ 8000 yıllarına dayanan Efes Antik Kenti, farklı dönemlerde Roma, Yunan ve Türklere ait bir antik kent olmuştur. Ege denince akla gelen ilk turistik merkezlerden biridir. Eski efanelere göre Efes, Amazon adı ile bilinen kadın savaşçılar tarafından kurulmuştur. İsminin, Ana Tanrıça kenti anlamına gelen Arzawa krallığındaki bir kentten, Apasas'tan geldiği düşünülmür. İçerisinde Artemis Tapınağı, Meryem Ana Evi ve Celcus Kütüphanesi, Yamaç Evler, Antik Tiyatro, Kral Yolu gibi yapıtları bulunan bu olağanüstü eser İzmir'in Selçuk ilçesinde yer almaktadır. Efes, Helenistik Dönem ve Roma Dönemi'nde en parlak zamanlarını yaşamıştır. Doğu ile batı arasında bir kapı vazifesi gören Efes aynı zamanda önemli bir liman kentiydi. Bu özelliği Efes'in o dönemde önemli bir ticaret ve politik merkez olmasını sağlamıştır. 2015 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dâhil edilmiştir. Tarihte ve günümüzde çok önemli bir yere sahip olan Efes, Herakleitos, Artemidoros, Hipponaks, Zenodotos ve Soranos gibi ünlü isimleri yetiştirmiştir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) İçerisinde farklı yapılar barındırmaktadır.
- B) Farklı medeniyetlerden izler taşımaktadır.
- C) Meşhur isimlerin yetişmesine kaynaklık etmiştir.
- D) Tarihi açıdan olduğu kadar ekonomik bakımdan da önemli bir kenttir.
- E) Yüzyıllardır ayakta kalan bu antik kentin yıpranan bölümleri restorasyona uğramıştır.

6. Yaşam alanlarımızı tahrip eden çevre kirliliği türlerine göre ayrılmaktadır. Bunlar:

Hava kirliliği: Fabrikalardan çıkan, araçların egzozlarından salınan zehirli gazlarla birlikte ısınmak için kullanılan yakıtların kontrolsüz şekilde doğaya salınması ile oluşan çevre kirliliği türüdür.

Gürültü kirliliği: Gereksiz yerde sesli uyaranların kullanılması ve buna benzer birçok unsurun çıkardığı seslerle doğada yaşayan tüm canlıları rahatsız eden çevre kirliliği çeşididir.

Su kirliliği: Atıklarının denizlere salınması sonucu ortaya çıkan kirliliktir. Bu kirlilik bir tek denizlerde yaşayan canlıları değil tüm doğal dengeyi olumsuz şekilde etkilemektedir.

Toprak kirliliği: Atıkların geri dönüştürülmemesi ve olduğu gibi doğaya salınmasıyla ortaya çıkan çevre kirliliği türüdür. Toprak kirliliği, canlı hayatına zarar vermekle birlikte toprakta yetişen besinler aracılığıyla direkt olarak vücudumuza girmesi nedeniyle özellikle insan yaşamını ciddi şekilde tehlikeye sokmaktadır.

Radyoaktif kirlilik: Nükleer enerji santrallerinin sebep olduğu çevre kirliliği türüdür. Bu kirliliğin artmasında silah fabrikalarındaki artış ve bu alanlarda yapılan çalışmaların da payı büyüktür. Radyoaktif kirliliğin sonuçları ağır olabilir, bu nedenle tedavisi olmayan hastalıkların ortaya çıktığı da söylenebilir.

- I. Selda'nın düğününde havai fişek atılması
- II. Fabrika atıkları sebebiyle balıkların karaya vurması
- III. Plastik poşetlerin, pet şişelerin piknik alanlarına atılması

Numaralanmış cümlelerde yukarıda verilen kirlilik çeşitlerinden hangileri örneklenmemiştir?

- A) Hava kirliliği - su kirliliği
- B) Toprak kirliliği - gürültü kirliliği
- C) Gürültü kirliliği - su kirliliği
- D) Hava kirliliği - radyoaktif kirlilik
- E) Radyoaktif kirlilik - toprak kirliliği

7. Kâtip Çelebi yaşının ilerlemiş olmasına rağmen bilmediklerini merak duygusuyla öğrenmeye çalışmıştır. Katıldığı seferlerde bile ordunun konakladığı yerlerde kitapçıları dolaşmıştır.

Buna göre Katip Çelebi ile ilgili,

- I. Dönemine damgasını vurmuştur.
- II. İlmî gelişmeleri yakından takip etmeye çalışmıştır.
- III. Öğrenmek için sürekli çaba içinde olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

5. BÖLÜM

PARAGRAFTA ANLATIM

Paragrafta Anlatım

Bir duyguyu, bir düşüncüyü, bir konuyu söz veya yazı ile bildirme işine anlatım denir.

A) Anlatım Biçimleri (Teknikleri)

- Anlatım, yazarın parçayı oluştururken herhangi bir duyguyu, düşüncüyü, olayı veya durumu ortaya koyma biçimidir.
- Her metnin bir anlatım biçimi vardır.
- Anlatım biçimleri, yazarın gözlemlerini, duygularını veya fikirlerini nasıl anlattığıyla ilgilidir.

1. Öyküleyici Anlatım (Öyküleme)

- Belli bir olayın yer, zaman, kişiler etrafında anlatıldığı paragraf metinleridir.
- "Olay" öyküleyici anlatımda anahtar kelimedir.
- Öyküleyici anlatımda yazarın amacı okuru bir olay içinde yaşatmaktır.

2. Betimleyici Anlatım (Betimleme)

- Kişi, nesne veya olayları somut bir nitelik kazanacak şekilde canlandırarak anlatmaktır.
- Tasvir olarak da bilinir, gözlem esastır, sözcüklerle resim yapma sanatı olarak da tarif edilebilir.
- Betimleme tekniğiyle oluşturulmuş paragraflarda varlıklar, ayırt edici özellikleriyle anlatılır.
- Renk ve biçim ayrıntılarına yer verdiği gibi, nitelik bildiren sözcükler de sıklıkla kullanılır.

3. Açıklayıcı Anlatım (Açıklama)

- Bilgi verme amacıyla yazılan metinlerde kullanılan tekniktir.
- Sözcükler temel anlamlarıyla kullanılır, nesnel ifadelere yer verilir.
- Açıklayıcı anlatımın kullanıldığı metinlerde açık, anlaşılır, sade bir dil kullanılır.

4. Tartışmacı Anlatım (Tartışma)

- Bir tez ve antitezin olduğu, sorularla okuyucunun dikkatinin çekildiği anlatım yöntemidir.
- Tartışmacı anlatımda yazar, karşısında biri varmış, onunla sohbet ediyormuş izlenimi uyandırır.

- Yazar bu anlatım biçiminde birtakım sorular sorar, bu sorulara yine kendisi cevap arar.
- Tartışmacı anlatım biçiminde yazar, kendisi gibi düşünmeyenlerin kanısını değiştirme amacı güder.

5. Destansı (Epik) Anlatım

- Kahramanlık, vatan sevgisi konularının yer aldığı anlatımdır.

6. Öğretici Anlatım

- Bilgi veren, okuru aydınlatan metinlerdeki anlatımdır.

7. Emredici Anlatım

- Okuyucuyu eylemde bulunmaya, bir iş yapmaya zorlayan metinlerdeki anlatımdır.

8. Mizahi Anlatım

- Okuyucuyu düşündürmeyi, eğlendirmeyi, güldürmeyi amaçlayan anlatımdır.

9. Kanıtlayıcı Anlatım

- Yazarın öne sürdüğü düşüncüyü ispatlamaya çalıştığı anlatımlardır.

10. Düşsel (Fantastik Anlatım)

- Konu, yer ve kahramanların olağanüstü özellikler gösterdiği metinlerdeki anlatımdır.

11. Gelecekte Söz Eden Anlatım

- Geleceğe yönelik duygu, düşünce ve beklentilerin dile getirildiği anlatımdır.

12. Söyleşmeye Bağlı Anlatım

- Sohbet, mülakat, röportaj gibi türlerde diyaloglardan oluşan anlatımdır.

B) Düşüncüyü Geliştirme Yolları

- Paragrafta düşüncüyü yeterince açıklamak, okurun metni kolay ve doğru kavramasını sağlamak amacıyla kullanılan yöntemlerdir.
- Paragrafın özellikleri "düşüm" diye adlandırılan gelişme bölümünde sıkça yararlanılan bu tekniklerle düşünce somutlanır, inandırıcı kılınır.
- Yazar okuru etkilemek, okurun ilgisini yazısına çekmek gayesiyle düşüncüyü geliştirme yollarını kullanır.

1. Örnekleme (Örneklendirme)

- Bir düşüncenin kolay anlaşılması, inandırıcı bir nitelik kazanması için somut hâle getirme işidir.
- "Mesela, örneğin, söz gelimi" ifadeleri örnekleme yapıldığında sıkça kullanılır.
- Amaç düşünceyi geliştirmek, açıklamak ve okuyucuyu inandırmaktır.

2. Karşılaştırma

- İki kavram, iki durum ya da iki düşüncenin benzerlik, farklılık, karşıtlıklarının ortaya konduğu yöntemdir.
- "En, daha, göre, ise, kadar, gibi" ifadeleri karşılaştırmalarda sıkça kullanılır.

3. Tanımlama

- Bir kavram veya varlığın ne olduğunun açıklanmasına tanımlama denir.
- Cümleyi okuduğumuz zaman o cümlede "NEDİR" sorusuna cevap veren kelime varsa tanımlama yapılmıştır.
- Yüklem durumundaki sözcükte, ses uyumuna göre "-dır, -dir, -dur, -dür" ekinden uygun olanı bulunur ya da cümle "denir, demektir" gibi sözlerle biter.

4. Tanık Gösterme

- Düşünceyi inandırıcı kılmak için yazarın aynı konuda kendi gibi düşünen, alanında uzman birinin isim ve görüşlerine yer vermesidir.
- Tanık gösterilenin düşüncesinin doğrudan aktarıldığı cümleler tırnak işareti (" ") içinde verilir.

5. Alıntı Yapma

- Bir yazarın yazısında başka kişinin sözlerine, cümlelerine, eserlerinden parçalara yer vermesidir.
- Tanık göstermede alıntı yapılan sözün sahibine yer verilirken alıntı yapmada önemli olan alıntının kendisidir. Alıntı yapılan sözün sahibinin parçada belirtilmesi şartı aranmaz.

6. Benzetme

- Aralarında anlam ilgisi olan iki unsurdan zayıf olanın güçlüye yakıştırılmasıdır.
- Benzetmede "gibi, sanki, adeta, andırıyor, sanki, tıpkı, misali" tarzı ifadeler yer verilir.

7. Sayısal Verilerden Yararlanma

- Öne sürülen düşüncelerin kanıtlanması amacıyla istatistiki verilerden yararlanmaktır.
- Araştırma sonuçlarından, anket verilerinden sıkça faydalanılır.

C) Anlatım Özellikleri**1. Duruluk**

- Anlatımda gereksiz ifadelerin bulunmamasıdır.
- Duru bir cümlede ne fazla ne de eksik bir sözcük bulunur.

2. Açıklık

- Cümlede anlam belirsizliği, karışıklığı, bulanıklığı bulunmamasıdır.
- Söylenenlerin kolay anlaşılır, net olma özelliğidir.

3. Yalınlık (Sadelik)

- Anlatımın süsten, gösterişten uzak olmasıdır.
- Yalın bir cümlede söz sanatlarına, mecazlı söyleyişlere yer verilmez.

4. Özlülük

- Az sözle çok şey anlatmaktır.

5. Yoğunluk

- Anlatımın duygu ve düşünce bakımından zengin olmasıdır.

6. Evrensellik

- Bir sanat eserinin dünya geneline yani herkese hitap edebilme özelliğidir.

7. Ulusallık

- Bir sanatçının eserlerinde içinde yaşadığı toplumun değerlerini dile getirmesidir.

8. Kalıcılık

- Her dönemde okunan, bütün zamanlarda iz bırakan yazar ve anlatımlarıdır.

9. Doğallık

- Sanatçının duygu ve düşüncelerini olduğu gibi aktarmasıdır.
- Anlatımın zorlamalardan, yapmacılıktan, yapaylıktan uzak olmasıdır.

10. Özgünlük

- Anlatımın kişiye özgü bir nitelik taşımasıdır.
- Sanatçının dil ve anlatım yönünden kimseye benzememesi, farklı olmasıdır.

11. Etkileycilik

- Ele aldığı konuyla, konunun içeriğiyle ya da anlatımın güzelliğiyle okuyucunun ya da dinleyicinin ruh dünyasında iz bırakabilmektir.

12. İçtenlik

- Duygu ve düşüncelerin içe doğduğu gibi anlatılmasıdır.

13. Sürükleyicilik

- Okuyucunun ilgisini ve merakını sürekli canlı tutan anlatımdır.

14. Akıcılık

- Söylenmesi ve anlaşılması güç ifadelerin yer almadığı pürüzsüz, engelsiz anlatımlardır.

15. Tutarlılık

- Anlatımın mantık kuralları çerçevesinde olması, duygusal ve düşünsel çelişkiler taşınamamasıdır.

TEST 2

İdeal çözmeye süreniz

Çözdüğünüz süre

1. İlk Türk devletlerinde ailede verilen eğitimin çevreye yönelik bir eğitim olmasına dikkat edilmiştir. Bu dönemde halkın da eğitime önem verilmiş, toplumun eğitimi için şiirler, destanlar ve atasözleri derlenmiş; derlenen bu ürünler ozanlar aracılığı ile nesilden nesile aktarılmıştır. Oğuz Kağan Destanı'nda insanların hayatı, mevsimler ve ülkelerle ilgili bilgiler yer almaktadır. Manas Destanı'nda insanların kullandıkları aletler ve silahların yanında, hayvan hastalıkları ve insanların anatomik yapılarıyla ilgili bilgiler verilirken Ergenekon Destanı'nda demirin nasıl eritildiği anlatılmıştır.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmıştır?

- A) Tanımlama
B) Benzetme
C) Örneklendirme
D) Tanık gösterme
E) Karşılaştırma

2. Banker Bilo, iki köylü arkadaşın serüvenini anlatır. Bilo denli saf, temiz bir köy delikanlısı ise hemşehrisi Maho da o denli açığızdür. Maho, Bilo ile birlikte diğer hemşehrilerini Almanya'ya götürmek vaadiyle kandırıp İstanbul'a bırakır. Bilo daha sonra bir rastlantı sonucu Maho ile karşılaşır ve onunla birlikte çalışmaya başlar. Fakat Maho, Bilo'yu kandırmaya devam eder ve Bilo'yu hapse attırır. Bilo hapisteyken Maho çok zengin olur. Bilo ise artık akıllanmıştır. Hapisten çıkınca Maho gibi fırsatçı davranır ve kısa zamanda o da zengin olur.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak,

- I. Yineleme vardır.
II. Karşılaştırma yapılmıştır.
III. Betimleyici ögelere yer verilmiştir.
IV. Pekiştirilmiş sözcük bulunmaktadır.
V. Üçüncü tekil kişili anlatıma başvurulmuştur.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I
B) II ve III
C) III ve IV
D) I ve IV
E) IV ve V

3. Mehtap doğalı dört yıl olmuştu. Neşeli, konuşkan, girişken bir çocuktur. Hem babasıyla hem de benimle olan ilişkisi sevgiye dayalıydı. Yanından ayırmadığı ve çok sevdiği bir de tavşanı vardı. Bu tavşan 1.20 boylarında olup yeşil, üzerinde beyaz noktaları olan yassı gövdeli ucuz bir fiyata alınmış peluş bir oyuncaktı. Mehtap, tavşanın ayaklarına kendi ayakkabılarını giydirdiğinde birlikte dans bile edebiliyorlardı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Mizahi anlatım
B) Düşsel anlatım
C) Açıklayıcı anlatım
D) Tartışmacı anlatım
E) Betimleyici anlatım

4. İnsan ruhuna bezginlik veren ağır bir hava, gittikçe daha da sıkıntılılaştı. Dağların başını kara kara dumanlar bürüdü. Gök-yüzü adeta yağmur yüklü bulutlardan yas günü elbisesini giyinmişti. Güney kesiminden balçık kokulu bir yağmur başladı. Kuşlar önüne gelen dallara tünedi. Herkes penceresinin önünden etrafı seyrediyordu. Balçık balçık dökülen yağmur; taşların çatıların üzerine şamar şamar indi. Sanki tabiatın tamamı bu sesler gürhununun kollarına teslim olmuştu. Nihayet ortalıkta iki adam görüldü, sıırılsıklam iki adam... Yağmurdan korumak için silahlarını ters asmış iki jandarma... Paçalarından sular aka aka muhtarın evine doğru yürüyüp gittiler.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Devrik cümle vardır.
B) Abartılı söyleyiş söz konusudur.
C) Okur, olay akışı içinde yaşatılmıştır.
D) Aşamalı durum anlamlı cümle kullanılmıştır.
E) Görme ve işitme duyusuna ait ayrıntılara değinilmiştir.

5. I. Muzaffer Bey de pamuktan yüzde birkaç yüz kazananlar arasındaydı. Zekai ile Güllü'nün ısrarlarına uyarak o da bir apartman yaptırmaya karar verdi. İstese bir değil birkaç apartman, pasajlar filan yaptırabilirdi. İstemiyordu. Niyeti İstanbul'da Kadıköy, Boğaz yahut Adalar'da bir şeyler yaptırmak veya satın almaktı.
- II. Vakıflar, İslam ülkelerinin toplum ve kültür hayatında önemli rol oynayan hayır kurumlarıdır. Varlıklı insanların mallarının bir kısmını ihtiyaç sahibi kimseler için başlısalmaları ile varlığını sürdüren vakıflar; cami, dârüşşifa (hastane), mektep, zaviye, imaret, çeşme, hamam, han gibi yapıların yapımını gerçekleştirerek halkın yararına sunmuştur.
- III. Asık suratlı insanlardan hoşlanır mısınız desem tabii bana gülersiniz. Zaten ben de biraz gülmeniz için söze böyle başladım. Güler yüze ve gülmeye dair olan bu konuşmayı asık suratla dinlemenizi istemem tabii. Konuşurken söze başladığınız sırada karşınızdakinin kaşlarını çattığını, asık bir suratla sizi dinlediğini görürseniz konuşma hevesiniz kırılır. Lafı kısa kesip bu tatsız sohbeti bir an önce bitirmeye bakarsınız. Bir de karşınızdakinin sizi güler yüzle dinlediğini, hatta araya biraz da tatlı söz karıştırarak sohbeti renk verdiğini göreceksanız konuştukça konuşacağınız gelir.

Bu parçaların anlatım biçimleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Açıklama - betimleme - tartışma
B) Öyküleme - açıklama - betimleme
C) Betimleme - örnekleme - öyküleme
D) Öyküleme - tanımlama - tartışma
E) Betimleme - açıklama - öyküleme

6. Toplumcu gerçekçi yazarlar dünya görüşleri doğrultusunda halkın ve emekçinin sorunlarının konu edilmesini gaye edinmişlerdir. Bu yazarlardan biri olan Yaşar Kemal, eserlerinde yaşadığı bölge olan Çukurova insanların yaşamı, Toros köylüleri, köy insanların çektiği sıkıntılar, yoksullar, ırgatlar, ırgatlarla ağaların ilişkileri, eşkiyalar gibi konuları ele almıştır.

Bu parçada Yaşar Kemal'in hangi anlatım özelliği vurgulanmıştır?

- A) Özlülük
B) Doğallık
C) Yerellik
D) Kalıcılık
E) Sadelik

7. Kâşgarlı Mahmud, On İki Hayvanlı Türk Takvimi'nin ortaya çıkması ile ilgili bir efsane anlatmaktadır. Bu efsaneye göre, geçmişte yaşanan bir olayın tarihi konusunda tartışma çıkar. Bunun üzerine savaş tarihlerini ve çocukların doğum tarihlerini tespit etmek için bir takvime ihtiyaç duyulur. Hakan ile halkın ava çıktığı bir sırada bazı hayvanlar suya doğru sürülür. Bu hayvanlardan 12 tanesi suyu geçer ve suyu geçen her hayvanın ismi bir yıla verilir. Suyu geçen ilk hayvan da sıçandır. Bu yüzden ilk yıl, sıçan yılı olarak kabul edilir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme
B) Açıklama
C) Betimleme
D) Tartışma
E) Karşılaştırma

8. İstanbul'un en modern ve kozmopolit semtlerinden biri olan Levent'te bahçe içinde tek katlı bir villa... Villanın bahçesi her noktası ile görülmemiş bir zevk ve itinayla tanzim edilmiş. Tatlı bir melodiyile açılan oymalı bahçe kapısından bir hayli içeride olan villanın kapısına kadar üzerinden sarmaşık gülleri sarkan bir geçit kameriye uzanmakta. Villanın en büyük özelliği bahçenin hemen hemen dörtte üçünü kaplayan büyük ve modern yüzme havuzu... Pembe renkli mermerden yaptırılmış olan havuzun kenarlarına diz çökmüş vaziyette ellerinde testiler bulunan beş tane yarı çıplak kız heykeli bulunmakta. Kızlar ellerindeki testileri havuza doğru uzatmışlar, havuzun devrili suyu aralıksız olarak bu testilerden şırıltı şırıltı akmakta. Havuzun kenarında rengarenk çakıl taşları güneşli havalarda parlak cam parçaları gibi ışıltı ışıltı parlıyor. Bahçenin bölünmüş diğer kısımlarında ise etrafa serpiştirilmiş nefis yasemin ağaçları, etrafa saçtıkları enfes kokuları ile bahçeye sihirlili, büyümlü bir cazibe veriyordu.

Bu parçanın anlatımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İzlenimsel betimlemeden yararlanılmıştır.
B) Benzetme ve kişileştirmeye başvurulmuştur.
C) Nitelik bildiren sözcüklerden yararlanılmıştır.
D) Yansıma sözcükler yardımıyla yapılan ikileme vardır.
E) İştirme ve koklama duyuları ile ilgili ayrıntılara yer verilmiştir.

TEST 3

İdeal çözme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. Oyun, belirli kuralları ve düzeni olan, çeşitli amaçlarla gerçekleştirilen fiziksel ve bilişsel etkinliklerdir. Her yaşta ve yaşın gerektirdiği şekillerde oyun, bir ihtiyaçtır. Drama ise bir davranışı, durumu, yaşantıyı, fikri ya da olayı tiyatro tekniklerinden yararlanıp oyunlar geliştirerek öyküleştirmektedir. Dramada bir lider (öğretmen) vardır. Grubun kendini keşfetmesine, geliştirmesine, kendini ortaya koymasına rehberlik eder. Oyunda yönlendirici yoktur. Bu görevi daha çok oyuncuların biri üstlenir. Oyun ve drama; kişinin kendini ifade etmesi, yaptığı etkinlikten zevk alması, çeşitli fiziksel, bilişsel ve duyuşsal alanlarının gelişmesi için önemlidir. Ayrıca oyun ve drama yoluyla kendini ifade eden öğrencinin iletişim becerisi, kişiler arası etkileşim becerisi, empati yeteneği, ifade gücü, yaratıcılığı, öz güven duygusu, güdülenmesi ve fiziksel kapasitesi gelişir. Oyun ve drama eğitimde etkin olarak kullanıldığında ortaya çıkan olumlu davranışlar bireyin yaşantısına önemli katkı sağlar.

Bu parçada;

- I. açıklama,
- II. tartışma,
- III. karşılaştırma,
- IV. örnekleme,
- V. tanımlama

ifadelerinden hangileri yoktur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

2. Birden salonda bir mum parlıyor ve hiçbir aydınlık vermiyor bu mum. Salona doğru bir adım atıyorum. Ve kafamı çevirdiğim her yanda ışık vermeyen parlak mumların ufak alevlerini görüyorum. Yer birden sallanmaya başlıyor. Mumlar, ev, ben sallanarak dönüyoruz. Bu sallantı arasında birden bir fare beliriyor. Ben çok korkarım farelerden. Çocukluğumdan beri. Birden bu geldi aklıma. Fare kafasını kaldırmış hareketsiz sıçramakta.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Okur olay akışı içinde yaşatılmıştır.
B) I ve III. kişili anlatıma başvurulmuştur.
C) Pekıştirmeli sözcük kullanılmıştır.
D) Görme duygusu ile ilgili ayrıntılar vardır.
E) İç konuşma tekniğinden yararlanılmıştır.

3. Güzel sanat eserlerini diğer eserlerden ayıran en önemli özellik, insanda coşku ve estetik haz uyandırmasıdır. Güzel sanatlar için yapılan en iyi sınıflama bu sanatların kullandıkları malzemelere göre yapılan sınıflandırmadır. Edebiyat diğer güzel sanat dallarından, kullanılan malzeme ve kendini ifade ediş tarzı bakımından ayrılır. Edebiyatın malzemesi kelimelerdir ve edebiyat dille gerçekleştirilen güzel sanatlar etkinliğidir. Edebiyatın asıl amacı, güzel sanatların en önemli ögesi olan estetik zevk duygusunu dil aracılığıyla gerçekleştirmektir. Edebiyatta fayda sağlamak, amaç olarak her zaman ikinci plandadır. Bilim nasıl ki akla, mantığa, öğretmeye yönelik ise sanat da insan ruhunu doyurmaya, güzelleştirmeye yöneliktir.

Bu parçanın anlatımında aşağıda verilenlerin hangilerinden yararlanılmıştır?

- A) Açıklama - tanımlama
B) Betimleme - tartışma
C) Örnekleme - açıklama
D) Öyküleme - benzetme
E) Tanımlama - karşılaştırma

4. Bir gün, bir öğleüstü idi. Kahvenin çardağı altında oturuyorduk. Bizim Mehmet Ali, Bekir Çavuş, Salih Ağa ve Muhtar hep orada idiler. Bahis, harp üzerine ve onun akıbetlerine dair. Onlara İstanbul'un dört devletin askerî işgali altında olduğunu, İzmir'in ta Bursa'ya kadar Yunanlar tarafından istila edildiğini, Adana'dan henüz Fransızların el çekmediğini, Urfa'da, Antep'te kanlı olaylar cereyan etmekte olduğunu haber veriyorduk ve her birinin yüzüne ayrı bir dikkatle bakıyordum. Hiçbirine ne hayret ne dehşet ne de alelade bir alaka izine tesadüf ettim.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Betimlemeye B) Örneklendirmeye
C) Tanımlamaya D) Öykülemeye
E) Benzetmeye

5. Ayçiçeği, günebakan, gündöndü ve günçiçeği olarak da bilinir. Boyları bir metreden dört metreye kadar değişir. İnce uzun gövdesinin tepesindeki yuvarlak çiçek tablasının çapı 30 cm'yi bulur. Bu çiçek tablası, ortada kümelenmiş koyu sarı, kahverengi ya da mor renkli tüpsü çiçekleriyle bu göbeğin çevresinde dizilmiş sarı ya da turuncu renkli dilsî çiçeklerden oluşur. Bir yıllık otsu bir bitki olan ayçiçeğinin sert ve odunsu gövdesi geniş, yaprakları da tüylüdür. Marmara Bölgesi'nde daha çok yetiştirilir. Trakya Bölgesi'nde yoğunluk gösterir. Ayçiçeğinin üstündeki çekirdekler fabrikalarda işlenerek satılır. Ayçiçeği dünyada ve Türkiye'de en önemli yağ bitkilerinden biri olup Türkiye'de genelde yağlık olarak yetiştirilir.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tartışmacı anlatım
- B) Betimleyici anlatım
- C) Öyküleyici anlatım
- D) Emredici anlatım
- E) Epik anlatım

6. Yetişkin bir insan vücudunda yaklaşık %18 yağ bulunmaktadır. Genellikle kadınların vücudundaki yağ oranı, erkeklerinkinden yaklaşık %10 daha fazladır. Vücuttaki yağ miktarı, insanın başlıca enerji deposudur. Vücut, yeterli enerjisi alamadığı anda vücuttaki yağları enerji kaynağı olarak kullanmaktadır. Yağlar, bir gramına karşılık 9 kalorilik enerji sağlmasıyla en çok enerji veren besin ögesi olarak bilinmektedir. Ancak yağların enerji olarak kullanılabilmesi için daha fazla oksijene ihtiyaç duyması yağları, karbonhidratların ardından enerji kullanılış sırasında ikinci sıraya koymaktadır. Vücuttaki yaşamsal faaliyetlerin devam edebilmesi için günlük enerjinin %20 - 25'inin yağlardan karşılanması gerekmektedir.

- I. Karşılaştırma yapılmıştır.
- II. Kişileştirme bulunmaktadır.
- III. Gerekçeli anlatıma başvurulmuştur.
- IV. Benzetmeye yer verilmiştir.
- V. Sayısal verilerden yararlanılmıştır.

Yukarıdakilerden hangileri bu parça ile ilgili olarak söylenebilir?

- A) I ve III
- B) II ve IV
- C) III ve V
- D) II ve V
- E) I, III ve V

7. Genetik mühendisliği canlıların kalıtsal özelliklerini değiştirerek onlara yeni işlevler kazandırılmasına yönelik araştırmalar yapan bilim alanıdır. Kalıtsal hastalıkların tedavisi için genleri manipüle ve modifiye etmek üzere çalışmalar yürütmek, organizmaların DNA'sını ayıklamak veya tanı testleri yapmak, deneylerde ve ürünlerde kullanılacak yeni malzemeleri araştırmak, genetik araştırma ve çalışması yapılmış olan canlıları, hücre ve dokuları uygun bir şekilde muhafaza etmek daha sağlıklı bir yaşam ve toplum refahı için araştırma ve çalışmalar yürüten genetik mühendislerinin genel sorumluluklarından bazılarıdır.

Bu parçanın anlatımında;

- I. açıklama,
- II. tartışma,
- III. karşılaştırma,
- IV. örneklendirme

tekniklerinden hangilerine başvurulmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I ve IV

8. Uzun mesafe koşuları, dayanıklılık gerektiren, sürekli bir tempoda koşulan yarışlardır. Uzun mesafe koşularında ayaklar yere daha çok taban ile yani ayağın bütünüyle basar. Sporcular kısa mesafe koşularında kullanılanların aksine daha yumuşak tabanlı ayakkabıları tercih eder. Uzun mesafe koşuları pistte, arazide ve yolda yapılabilir. Uzun mesafe koşuları mesafelerine göre üçe ayrılır:

- 3.000 m koşusu
- 5.000 m koşusu
- 10.000 m koşusu

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Eksilteli cümlelere
- B) Benzetmeye
- C) Kişileştirmeye
- D) İkilemeye
- E) Açıklamaya

TEST 10

İdeal çözmeye süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. Okuldan çıktıktan sonra köyün kahvesinin önünde yaşlılarla oturuyordum. Sabah erkenden gittikleri tarladan dönen insanlar ağır adımlarla evlerine yöneliyorlardı. Sürüler önlerinde köpekleriyle, arkalarında çobanlarıyla önümüzden merasim taburu hâlinde geçiyorlardı. Recep de önünde eşeği, sırtında tüfeği hafif aksayarak önümüzden geçti. Selam bile vermedi. Herhâlde canı bir şeye sikkindi. Akşam lojmanda arkadaşım Halil'e de durumu anlattım. O da şaşırıldı. "Recep deli dolu bir adamdır ama selamsız geçmez." dedi.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olaylar oluş sırasına göre verilmiştir.
- B) Bir durum benzetmeyle somutlaştırılmıştır.
- C) Doğrudan aktarmaya yer verilmiştir.
- D) Karşıt anlamlı sözcüklere yer verilmiştir.
- E) İkileme ve kişileştirmeden yararlanılmıştır.

2. Aydınlanma düşüncesini felsefi temellere oturtan kişi Immanuel Kant'tır. XVIII. yüzyılda "Aklını kendin kullanma cesaretini göster." diyen Alman Filozof Kant, aydınlanmanın parolası olan bu sözle insanın aklını başkasının kılavuzluğuna bırakmaması gerektiği üzerinde durmuştur. *Saf Aklın Eleştirisi* eserinde ön yargılarından, dinsel inançlarından ve skolastik düşünceden kurtulan insan, aklını kullanarak yeni bir toplum inşa etme sürecine girmiştir.

Bu parçanın anlatımında yararlanılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karşılaştırma
- B) Tanımlama
- C) Örnekleme
- D) Betimleme
- E) Tanık gösterme

3. Toplum ve edebiyat arasında çok yönlü ilişki vardır. Toplumun geçirdiği her türlü kültürel değişim, edebiyat sahasında bir şekilde yankı bulur. Sosyoloji araştırmalarına çok geniş malzeme sağlayan tarih bile bu konuda edebiyatla yarışamaz. Tarihçiler toplumsal görünüşü anlamak, değişimleri fark etmek için ferman, kanun, anlaşma gibi daha donuk metinleri incelemek durumundayken edebî eser etiyile, kaniyla, duygularıyla saf bir biçimde insani olanın peşindedir. Herhangi bir araştırmacı edebiyat tarihçisinin yardımına ihtiyaç duymadan bu insani gerçekliği edebî metinlerden takip edebilir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Tanımlama
- B) Betimleme
- C) Karşılaştırma
- D) Örnekleme
- E) Benzetme

4. Çarşıya varmamız bir saat sürdü. Kocaman kavisli geçitten kapalı çarşıya girdikten sonra bilinmeyen uzak diyarların kokusu burnumuza geldi. Sağlı sollu bir sürü dükkân vardı. Satıcılar dükkânlarına müşteri çekmek için kapılarda durmuş çığırkanlık yapıyordu. Göğüs göğüse ilerleyen bir kalabalık, ite kaka yollarını bulmaya çalışırken arada bir de mallarla yüklü el arabalarına yol veriyordu. Bağırış ve çağırışların arasında küfürler de eksik olmuyordu. Çarşının hamalları genellikle Afganlılardı... Afganlı hamallar sırtlarında inanılmaz ağırlıktaki yükleri taşıyordu.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Gözlemlere yorum katılmıştır.
- B) Söz sanatlarına yer verilmiştir.
- C) İkilemeden yararlanılmıştır.
- D) Olaylar oluş sırasına göre verilmiştir.
- E) Niteleyici sözcüklere başvurulmuştur.

5. Her insanın tıpkı parmak izi gibi yazı stili de birbirinden farklılık gösterir ve kendine özgüdür. Bunların her biri kişinin imzası gibidir. Tıpkı müzisyenin performansındaki ufak detaylar, ressamın fırça darbeleri, ışık kullanımı, renk seçimi gibi yazı stilini de sanatsal boyutta düşünülebiliriz. Kişinin anatomik yapısından tutun da davranışlarına, eğilimlerine, mizacına ve karakterine kadar izler yazıya yansır. Nitekim yazı stilinizin parmak kaslarınızla ilgili olduğunu düşünürsünüz ama bunun doğrudan doğruya beyninizle ilgili olduğu görülür. Beyin tarafından belirlenen yazı stiliniz, karakterinizi ve buna bağlı olarak davranış şekillerinizi yansıtmaktadır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Benzetme - örnekleme
- B) Tartışma - karşılaştırma
- C) Öyküleme - tanımlama
- D) Örnekleme - açıklama
- E) Betimleme - benzetme

6. Şairliği hadi biraz daha yumuşatalım! Şairliğinin gücü tartışılanlardan biri de Orhan Veli'dir. Onun çok güzel ve duygulu şiirleri de var, çalakalem yazılmış kötü mısraları da. Aslında her şair için de az çok bu bir kader ve akibet değil mi zaten? Hangi şairimizin bütün şiirlerini aynı zevk ve heyecanla okuyoruz? Yine Orhan Veli Kanık'ın bir türlü kanıksayamadığımız ve hiçbir zaman aşınası olamayacağımız mısraları da yok değil.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme
- B) Tartışma
- C) Açıklama
- D) Betimleme
- E) Örnekleme

7. "Ütopyalar" filozofların olmasını hayal ettikleri dünyaları betimlerken "distopyalar", gelecekte olabilecek baskıcı / totaliter yönetim modellerini tasvir etmiştir. Bilimin hızlı gelişimi de distopyalara verimli bir alan açmıştır. 20. yüzyılda yaşanan savaşlar, insan ve toplumların geleceğini tehdit eden teknolojik gelişmeler, silahlar filozofların kaygılarını artırmıştır. Gelecekte olabilecek kötü durumları hayal ederek eserler yazmışlardır. Distopya adı verilen bu korku ütopyaları insanları gelecekte olması muhtemel kötü senaryolara karşı uyanık tutmayı amaçlamıştır. George Orwell'in *1984*, Aldoux Huxley'in *Cesur Yeni Dünya*, Ray Bradbury'nin *Fahrenheit 451* adlı eserleri başarılı distopyalardan bazılarıdır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisi ağır basmaktadır?

- A) Tartışma
- B) Örnekleme
- C) Benzetme
- D) Tanık gösterme
- E) Öyküleme

8. Annesi oğluna dört işlemleri öğretmeye çalışıyordu.

– Bak yavrum! Matematik kadar kolay bir ders yoktur aslında. Söz gelimi sen bir bakkal olsan ve ben sana gelip tanesi elli kuruştan iki yumurta, bir liradan üç ekmek alsam kaç lira vermem gerekirdi?

Çocuk gözlerini kırptı, biraz düşündü ama işin içinden çıkamadı.

– Zararı yok anneciğim! Borcun olsun, sonra ödersin.

- I. Açıklayıcı anlatım
- II. Betimleyici anlatım
- III. Mizahi anlatım
- IV. Kanıtlayıcı anlatım
- V. Söyleşmeye bağlı anlatım

Bu parçada numaralanmış anlatım türlerinin hangilerinden yararlanılmıştır?

- A) Yalnız III
- B) I ve III
- C) III ve V
- D) II ve IV
- E) I ve V

6. BÖLÜM

PARAGRAFTA SORUYA CEVAP

Soruya Cevap Nedir?

- ÖSYM'nin son yıllarda yeni nesil soru tarzı şeklinde sorduğu bir soru kalıbıdır.
- Diyalog tamamlama ya da cevap paragrafı başlığı altında gelen sorulardır.
- Her parçanın sorulmayan bir soruya verilen cevap olduğu düşünülür ve cevaplar genelde parçanın girişinde bulunur.

ÖSYM Soru Tipleri

- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin cevabı yoktur?
- Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?
- Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıda verilenlerden hangisi getirilmelidir?

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- Bu tarz sorularda asıl konu ile soru arasındaki ilişki unutulmamalıdır.
- Özellikle paragrafın giriş bölümüyle soru arasında dil düşünce uyumu aranmalıdır çünkü yazar, sorudan hareketle paragrafta giriş yapar.
- Soru ifadesi, soru edatı ile oluşturulduğunda genelde "evet, hayır" gibi onay ya da ret sözcükleri kullanılır.
- Parçada anahtar kelime yakalama, soruya cevap paragraflarında çok önemlidir. Belirlenen kelimenin eş ya da yakın anlamlısı seçeneklerde karşımıza çıkar.
- Paragrafın hangi soruya karşılık yazıldığını bulabilmek için önce paragrafın konusunu bulmak gerekir.
- "Paragrafta ne anlatılıyor?" sorusunun cevabı öğrenildikten sonra sorunun cevabı da rahatlıkla bulunabilir.
- Paragrafın tamamına yansıyan yazarın bakış açısı da önemlidir. Olumlu bakış açısıyla işlenen metinlerde sorunun da dil ve düşünce açısından bu olumluluğu yansıtması gerekir. Paragrafta genel bir olumsuzluk söz konusuysa sorunun da bu doğrultuda olması gerekir.

Örnek:

Ötrofikasyon, özellikle göl ve nehir gibi su kaynaklarında yoğun azot ve fosfor gibi minerallerin artmasına bağlı olarak suyun organik maddelerce zenginleşmesidir. Ötrofikasyon; yağmur suları, kayaların aşınması, göl tabanının toprak yapısı, orman yangınları, bitki polenleri ve erozyon gibi doğal nedenlerle oluşuyorsa buna doğal ötrofikasyon adı verilir. Ötrofikasyon, endüstriyel faaliyetler ve insan faaliyetleri nedeniyle de oluşabilir. Kanalizasyon atıkları, endüstriyel ve evsel atık sular, tarımsal arazilerden süzülen sular, gübreleme ve deterjanlarla göle giren fosfor ve azot; su yosunlarının (alglerin) artmasına sebep olur. İnsan kaynaklı bu ötrofikasyon türüne yapay ötrofikasyon denir. Ötrofikasyonun istenmeyen birçok olumsuzluğu beraberinde getirir. Mineral zenginliğinden dolayı suda siyanobakteriler ve algler hızla çoğalır. Suyun ışık geçirgenliği azalır. Su içinde fotosentez yapan diğer canlılar, ışık azlığı yüzünden gelişemez. Alglerin yaşam döngüleri kısadır, çok hızlı oluşup öldükleri için suda ayrıştırıcı canlılar hızla çoğalır. Ayrıştırıcılar suyun oksijenini hızla tüketir. Balıklar ve diğer tüketici canlılar oksijensizlikten ölür. Ayrıştırıcı canlıların daha da artmasıyla gölde kötü kokulu gazlar oluşur. Göl zamanla bataklık hâline alır.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Ötrofikasyon nedir?
- B) Ötrofikasyon çeşitleri nelerdir?
- C) Ötrofikasyon yan etkileri nelerdir?
- D) Ötrofikasyon nerelerde, nasıl oluşur?
- E) Ötrofikasyona karşı hangi önlemler alınabilir?

Çözüm:

Paragrafın ilk cümlesinde ötrofikasyonun göl ve nehir gibi su kaynaklarında azot ve fosfor gibi maddelerin artmasıyla oluştuğuna ifadesinden D seçeneğindeki sorunun cevabına, yine ilk yargıdan A seçeneğindeki sorunun cevabına ulaşılır. Doğal ötrofikasyon, yapay ötrofikasyon tanımlarından B seçeneğindeki sorunun yanıtı elde

edilir. Aglre balıklara ve suda yaşayan canlılara olumsuz etkilerinin olması gölü kokutması ve zamanla bataklığa çevirmesi C seçeneğindeki sorunun cevabıdır. "Ötrofikasyona karşı hangi önlemler alınabilir?" sorusunun parçada karşılığı yoktur.

Cevap E

Örnek:

Muhabir:

(I) ----

3D tasarımcı:

- Los Angeles'ta yaşıyordum, Hollywood'da, film sektöründe özel bir iş yapıyordum. Kariyerimin zirvesindeyim. Dönmek istedim çünkü "Orada kalacağım!" diye gitmemiştim. Ben Amerika'ya, daha büyük planlarımı beslemesi ve beni olgunlaştırması için gittim. Asıl hedefim, orada öğrendiklerimi Türkiye'ye dönüp öğretmekti. Ve bu birikimle Türkiye'de özgün projeler yapabilmektir. Benim ailem, köklerim, alışkanlıklarım ve özüm burada. Bunlardan vazgeçme fikri beni mutsuz eder.

Muhabir:

(II) ----

3D tasarımcı:

- Türkiye'de çok başarılı sanatçılar ve stüdyolar var. Çoğuyla tanışıyorum ve emeklerine sonsuz saygı duyuyorum. Animasyon yapmak hiç kolay bir uğraş değil. Hele ki insan kaynağının az, müşterinin konuya uzak, bütçelerin düşük ve yaptığınız işin anlaşılacağı bir ortamda... Türkiye'nin gelecekte bu pastadan daha büyük dilimler alacağına inanıyorum.

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) I. Sen aslında çocukken sevdiğin şeyi hâlâ yapıyorsun değil mi?
II. Bu ülkede neyin değişmesini istiyorsun?
- B) I. Yurt dışı serüveninden biraz bahseder misin?
II. Büyük ekiplerle çalışmak, bitmez tükenmez bir rekabeti de beraberinde getiriyor mu?
- C) I. Hayal gücü geniş, çizimi iyi bir Türk gencinin Amerika'da başarılı olabilmesinin yolu nedir?
II. Türkiye'ye dönerken burada neleri yapmayı tasarladın?
- D) I. Her şey bu kadar güzel ilerliyorken neden Türkiye'ye döndün?
II. Türkiye'de gerçekleştirilen 3D animasyonları nasıl buluyorsun?
- E) I. İnsanın, çocukluğunda izlediği filmlerin içine düşmesi nasıl bir duygu?
II. Türkiye'de gençlerin dijital sanatlarda başarılı olabilmesi için yapılması gerekenler nelerdir?

Çözüm:

Diyalog şeklinde paragraf tamamlama soruları iki ayaklıdır. Açıklaması verilen iki parçaya karşılık sorulmuş sorular seçeneklerde aranır. Bu tip sorularda cevaba ulaşmak aslında çok zor değildir. Soruya verilen cevabı bulmak için seçeneklerdeki soru kalıplarına dikkat etmek gerekmektedir. Soru edatı yardımıyla mı soru oluşturulmuş yoksa başka bir soru ifadesi mi kullanılmış, bunu göz önünde bulundurmak gerekir. Bize yol gösterecek cümleler parçanın ilk ve son cümleleridir. Parça içerisinde geçen anahtar kelimeler sorularla örtüştürülmeye çalışılmalıdır. Parçada geçen "Los Angeles'ta yaşıyordum, Hollywood'da, film sektöründe özel bir iş yapıyordum. Kariyerimin zirvesindeyim." cümlelerinden bir şeylerin sona erdiği anlaşılır. Parçanın devamında gelen "Dönmek istedim çünkü 'Orada kalacağım!' diye gitmemiştim." cümlesi soru ifadesine ulaşma noktasında kırılma yeridir. Soru ifadesinin kilidini açan anahtar sözcükler burada yer almaktadır. "Her şey bu kadar güzel ilerliyorken neden Türkiye'ye döndün?" D seçeneğindeki bu soruya baktığımızda her şey güzel ilerlerken kısmı paragrafın ilk üç cümlesidir. Parçada geçen "dönmek istedim çünkü" ifadesi ve parçanın devamı 3D tasarımcının neden geri döndüğünün cevabıdır. Sorunun bir diğer ayağına yani diyalogun ikinci kısmındaki parçaya karşılık gelecek soruya geldiğimizde ikinci parçanın ilk ve son cümlesi tasarımcının Türkiye'de gerçekleştirilen 3D animasyonları nasıl bulduğunun açıklamasıdır yani ikinci sorunun cevabıdır.

Cevap D

UYARI

Diyalog şeklinde yeni nesil paragraf tamamlama sorularında verilen parçaların ilk ve son cümleleri seçeneklerdeki doğru soru kalıbına ulaşmada dikkat edilecek en hassas yerlerdir.

TEST 1

İdeal çözme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. Gazeteci:

(I) ----

Yazar:

- Aslında bu tarz bir kitabı daha önceden çıkarmam gerekiyordu. Kitabın konusu uzun zamandır aklımda yer alıyordu. Değınilecek tema belliydi, verilecek mesaj hep aklımdaydı ama karakter yapıları ve davranışlarının buldukları çevrede değerdendirilmesi gerekiyordu. Karakterlerin daha net hâle gelmesi için uzun süre çevremde gözlemler yaptım. Kahramanlar günlük hayatın unutulmuş yüzleri olduğu için onlarla bolca vakit geçirdim. Bu hem bana çok yardımcı oldu hem de hikâyenin sıra dışı olmasında önemli bir rol oynadı.

Gazeteci:

(II) ----

Yazar:

- Açıkça söylemek gerekirse kitabın kurgusuna çok güveniyordum. Çok sağlam bir kitap olduğunu açık yüreklilikle söyleyebilirim fakat bu kadar ilgi göreceğini, herkesin dilinde dolaşacağını tahmin etmemiştim.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) I. Yeni kitabınızı nasıl değerdendiriyorsunuz?
II. İlk hafta sonunda satışlardan memnun musunuz?
- B) I. Kitabınız daha çok hangi kesime hitap ediyor?
II. Güvendiğiniz yanları nelerdi bu kitabın?
- C) I. Yeni kitabınızı diğerlerinden farklı kılan nedir?
II. Bu kitap patlar, gündeme bomba gibi düşer demek için çok mu erken?
- D) I. Geçtiğimiz hafta itibarıyla yeni kitabınız raftardaki yerini aldı, kitabın içeriği çok ilgi çekici. Bunu neye borçlusunuz?
II. Pekî kitabınızın bu kadar geniş bir kitleye hitap etmesini bekliyor muydunuz?
- E) I. Aynı konuyu işleyen başka romanlar da var, bu konuda ne düşünüyorsunuz?
II. Nasıl eleştiriler alıyorsunuz yeni kitabınız hakkında?

2. Gazeteci:

(I) ----

Şarkıcı:

- Ben gerçek hayatta da klipteki kıza çok benziyorum hatta aynıyım diyebilirim. Belki bu yüzden karşıya yansımaları doğal gelmiştir. Oyunculuk üzerinde düşündüğüm bir dal değildi fakat bu klipte beraber bu soruyu soran çok oldu. Bu kadar yakıştırmadan sonra kendi klibimin karşısına geçip bir daha o gözle izlemişliğim var tebessümle. Muhtemelen şarkılarımın kliplerinde hikâyeyi anlatan oyunculuktan ötesini asıl mesleğim olan müziğin önüne koymam.

Gazeteci:

(II) ----

Şarkıcı:

- Şarkılarımı kitlelerle buluşturarak hayatıma yeni insanlar kattılar. Her çalıştığım kişi ve tarz ayrı bir tecrübe. Ayrıca çocukluk kahramanım Sezen Aksu'yla aynı sahnede olmak da muhteşemdi.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) I. Klipteki oyunculüğünüzü nasıl buluyorsunuz?
II. Örnek aldığınız şarkıcılar sanatçı kimliğinize ne tür katkılar sağladılar?
- B) I. Oyunculuk da mı var sizde ya da ileride oyunculugu da düşünür müsünüz?
II. Çok ünlü isimlerle çalıştınız, onlara şarkılar verdiniz, bu isimler size neler kattı?
- C) I. Her zaman klibinizdeki gibi doğal mısınız?
II. Bu meslekte kalıcı olmanın sırrı size göre nedir?
- D) I. Günlük hayatta kendinizi değerdendirdiğinizde nasıl birisiniz?
II. Yıldız isimlerle aynı sahneyi paylaşmanın faydaları nelerdir?
- E) I. Klibinizin hikâyesi hakkında kısaca bilgi verir misiniz?
II. Tecrübeli sanatçılarla düet yapmanızın size yararları hakkında neler söyleyebilirsiniz?

3. Ferrari'si ve uçağı olan adama biz "zengin" diyoruz. Peki zengin olmamanın sebebi, girdiğim sektörün prim yapan bir sektör olması. Bu sektörün adı, show business. Şöyle bir altın kuralı var: Yaptığın program ne kadar çok kişi tarafından takip edilirse o kadar çok kazanırsın. Bizim hafta sonu izleyicimiz 20 milyon...

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt olarak söylenmiş olabilir?

- A) Paranın sizin hayatınızdaki yeri nedir?
 B) "Para parayı çeker." sözü hakkında ne düşünüyorsunuz?
 C) Bir anda bu derecede zenginleyeceğinizi hesap etmiş miydiniz?
 D) Maddi bakımdan zengin olarak anılmanızı neye bağlıyorsunuz?
 E) Çalıştığınız sektörün ekonomik getirisi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

4. **Muhabir:**

– ----

Sanatçı:

- Yakıp geçer miyiz bilmiyorum ama hem güldüreceğiz hem ağlatacağız, bak onu biliyorum. İkisi de var bu filmde. O trajikomik tat, zaten ünlü yönetmenin bütün filmlerinde var. Ama bu filmde komedinin dozu biraz daha fazla. Dokunaklı, tatlı ve eğlenceli bir hikâye.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Nasıl bir film oldu, yorumlarınızı alabilir miyiz?
 B) Yönetmen koltuğunda çok ünlü birinin oturması sizi nasıl etkiledi?
 C) Fragmanların izlenme oranlarına bakılırsa geniş kitlelere ulaşacak, bom etkisi yapacak bir film mi geliyor acaba?
 D) Önceki filmlerinize bakarsak yine iddialı bir filmle geliyorsunuz, diyebilir miyiz?
 E) Ünlü bir yönetmenle güç birliği yaptığınız bu filmle de yine insanları yakıp geçecek misiniz?

5. **Gazeteci:**

(I) ----

Sanatçı:

- Ben bir anneyim. Mütevazı olmayan bir anne gördünüz mü hiç? Anne oldunuz mu, sahip olduğunuz diğer sıfatların çok da önemi kalmıyor. Ta içinizde biliyorsunuz ki her şeyden önce çocuklarınız geliyor. Her şeye hazırlıklı oluyorsunuz, epeyce de görmüş geçirmiş oluyorsunuz! İki oğlum var benim...

Gazeteci:

(II) ----

Sanatçı:

- Artık 44 yaşındayım ve üzerimde hiçbir şeyin baskısını hissetmiyorum. Ne şöhretin ne paranın ne de başarının. Tabii o zaman, gerilmiyorsunuz, etrafınızdakileri de germiyorsunuz. Hayatımın bu döneminde, eğlenebileceğim işler yapıyorum, sadece istediğim şeyleri. 20'li yaşlardayken o baskının âlâsını hissediyorsun, düşünemiyorsun bazı şeyleri. Değişken isteklerin, şımarıkça hareketlerin olabiliyor; "Başarmalıyım, para kazanmalıyım, güzel olmalıyım, ünlü olmalıyım..." Bu dönemi atlattığım için de çok memnunum. Neyin ne olduğunu bilmediğin, kafanın karışık olduğu, kendi iç sesini bile duyamadığın bir dönem o. Ne mutlu ki bitti!

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) I. İki çocuğunuz var, günler yorucu mu geçiyor sizin için?
 II. Deli dolu yaşamayı sevdiğinizi biliyoruz, çılgınlıklar sona erdi durulma dönemine girdiğinizi söyleyebilir miyiz artık?
 B) I. Evdeki hayatınız hakkında biraz sohbet etsek bize neler anlatırsınız?
 II. İş yoğunluğunuzu azaltıp kendinize biraz daha fazla zaman ayıracağınız düşüncesi doğru mu?
 C) I. Dünya çapında ünlüsünüz, nasıl bu kadar mütevazı olabiliyorsunuz?
 II. Ünlü isimler genelde Türkiye'ye kaprisleriyle geliyorlar. Havaalanındakiler şaşırılmışlar sizin bu kadar tatlı ve ürkek olmanıza, bu durum hakkında ne dersiniz?
 D) I. Anne olmak hayatınızda neleri değiştirdi?
 II. Ünlü olmanın, şöhretin belki bunların getirdiği zenginliğin baskısını hissettiğiniz anlar oldu mu?
 E) I. Sahnelerden aniden çekilmenizdeki etkili olan durum nedir?
 II. İnsanın yaşı ilerledikçe düşüncelerinde de bazı değişimler olabiliyor, bu noktada ne düşünüyorsunuz?

TEST 5

İdeal çözüme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. 1346 yılında Orhan Gazi'nin Rumeli'yi ele geçirmek için düzenlediği seferler sırasında, büyük oğlu Süleyman Paşa 40 askerle Bizanslılara ait Domuzhisar'ın üzerine yürür. Baskınla burasını ele geçirir. Öteki hisarların da ele geçirilmesinden sonra, 40 kişilik öncü birlik geri döner ve şimdi Yunanistan'ın topraklarında kalan Samona'da mola verir. 40 cengaver burada güreşe tutuşur. Saatlerce süren güreşlerde, adlarının Ali ile Selim olduğu rivayet edilen iki kardeşin bir türlü yenilemedikleri görülür. Daha sonra bir Hidrellez gününde, Edirne yakınlarındaki Ahıköy çayırında aynı çift yeniden güreşe tutuşur. Bütün bir gün güreşmelerine rağmen yine yenilemeyen kardeş pehlivanlar, gece boyunca da mum ve fener ışığında mücadelelerini sürdürmeye devam ederler. Ancak solukları kesilerek oldukları yerde can verirler. Arkadaşları onları aynı yerdeki bir incir ağacının altına gömerek oradan ayrılırlar. Yıllar sonra ise aynı yere gittiklerinde iki pehlivanın mezarlarının bulunduğu yerde gür bir pınar görürler. Bundan sonra halk orada yatanların anısına o yöreye, "Kırkpınar" adını verir. Balkan Savaşı ve I. Dünya Savaşı sonrasında Kırkpınar Yağlı Güreşleri, bugün Yunanistan sınırları içinde kalan Samona köyü civarında bulunan Kırkpınar Çayırından Edirne - Mustafa Paşa yolu üzerinde yer alan Viran tekke mahalline taşınmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra güreşler Edirne'nin Sarayıcı bölgesinde yapılmaktadır. Cazgır hakem heyetinin eşleştirdiği pehlivanların adlarını, sanlarını, oyunlardaki hünerlerini, uygun mısra ve dualarla tanıtır, güreşleri başlatır. Yağlı güreşlerdeki oyunlar; ayakta yapılan oyunlar ve yerde yapılan oyunlar olarak maksatlarına göre, elense, iç tırpan, dış tırpan, kazkanadı, ayakta güreşi bağlama, budama, paça, kazık, kepçe, köstek, künde, Cezayir sarması gibi sıralanabilir. Kırkpınar'ın en büyük ödülünü "başpehlivan" alır ve bir yıl süreyle "Türkiye Başpehlivani" unvanını elinde tutar. Bu unvanı üç yıl arka arkaya koruduğu takdirde altın kemerin sahibi olur.

- I. Cazgır kimdir?
- II. Yağlı güreş oyunları nelerdir?
- III. Güreşler nerelerde yapılmaktadır?
- IV. Başpehlivana hangi ödüller verilir?
- V. Kırkpınar oyunlarının nasıl bir öyküsü vardır?

Bu parçada numaralanmış sorulardan hangilerinin karşılığı yoktur?

- A) Yalnız I B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I ve IV

2. Şöyle kısaca özetlemek gerekirse kalabalık bir aile apartmanında yaşıyorduk. Müthiş bir lüks bu, bir çocuk için. Güzel bir çocukluk geçirdim. Mahallede sürekli futbol oynardık. Bir gün babam boyumun uzadığını, futbolun bana pek de yakışmadığını söyleyince "Peki ne yapayım?" dedim. "Basketi dene!" dedi. Ben de basketbol seçmelerine katılmaya karar verdim. Fakat seçmelerin olduğu gün, üşütüp hasta olduğum için, bizimkiler gitmeme izin vermedi. Sonrasında, okulumuza potansiyel sporcu taraması için gelen ilk antrenörümün yönlendirmesiyle, kendimi voleybol antrenmanlarında buldum. Aslında her şey bir tesadüfle başladı diyebilirim. O gün bugündür voleybol hayatımda. Aşkla, tutkuyla oynuyorum. Basketbolcu olsaydım ne olurdu bilemiyorum ama voleybola tanıştıktan sonra hep şunu düşündüm: Ben hayatta en iyi olduğum şeyi bulmuştum!

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Ailenin spor hayatındaki rolü nedir?
- B) Sporcu olmasaydın ne olmak isterdin?
- C) Voleybol kariyerin nasıl başladı?
- D) İşindeki başarını neye borçlusun?
- E) Voleybol hayatında neleri değiştirdi?

3. Bu sorunuzu birçok yönden açıklayabiliriz. Etlî ekmeğin, 1200'lü yıllarda ilk defa Konya'nın Kadınhanı ilçesinde Raziye Hatun Hanı'nda yapılmıştır. Bunlar kayıt altında bilgilerdir. Ayrıca Mevlevîlik'te de mutfak çok önemli bir noktada. Dolayısıyla etlî ekmeğin yavaş yavaş yapıldığı söyleniyor. 1923 yılında ilk defa Konya'daki kebabçılar çarşısında kayıt altına alınıyor ve yavaş yavaş iyice tanınmaya başlanıyor. Kebablardan kalan parçalarla ya da kasaptan alınan etten yapıldığı yönünde çeşitli rivayetler var. Sonuç olarak net bir şekilde söyleyebilirim ki etlî ekmeğin tamamen Konya'nın eşsiz ve vazgeçilmez lezzetidir.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine cevap olarak söylenmiş olabilir?

- A) Etlî ekmeğin nasıl yapılır?
- B) Etlî ekmeğin hangi çeşitleri bulunmaktadır?
- C) Etlî ekmeğin tarihi geçmişi hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- D) Etlî ekmeğin Sivas'a mı yoksa Konya'ya mı ait yöresel bir lezzettir?
- E) Etlî ekmeğin yapımında dikkat edilmesi gereken püf noktalar nelerdir?

4. Kutup ayıları "beyaz ayı" veya "denizayısı" ismi ile de tanınmaktadır. Toplam sekiz türü bulunan ayılar içerisinde en fazla ilgi çeken ayı türüdür. Kutup ayılarının yaşadığı alanlar buzullar ve karlı sahillerdir. En çok bulunduğu yerler ise Alaska, Grönland, Sibirya'dır. Dünya üzerinde bulunan toplam kutup ayısı sayısının ortalama 20 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Kutup ayılarının ortalama boyları yaklaşık olarak 2.5 metre kiloları ise ortalama 900 kilo civarındadır. Kutup ayılarının her tarafı kürk ile kaplı olmasına karşın burun ve ayak tabanlarında kürk yoktur. Kış uykusuna yatmayan ayı türlerindedir. Kutup ayılarının en şaşırtıcı özelliklerinden biri de burun ve koku alma duyularıdır. Muhteşem bir koku alma yetenekleri bulunmaktadır. **Yukarıdaki paragrafta kutup ayıları ile ilgili hangi sorunun cevabı yoktur?**

- A) Fiziki özellikleri nelerdir?
 B) Toplam sayıları ne kadardır?
 C) Yaşadığı bölgeler nerelerdir?
 D) Besinleri nelerden oluşmaktadır?
 E) Başka hangi isimlerle anılmaktadır?

5. **Muhabir:**

– ----

Yönetmen:

- Hiçbir zaman bir yönetmenlik iddiam olmadı. Yönetmenliği amatörce yaptığımı düşünüyorum ama ilginçtir oyunculuk da bence öyleydi. Yönetmenlikte bir hünerim varsa o da duyguları iyi aktarabilmektir. Aynı olayı 10 yönetmen, 10 farklı şekilde anlatır. Çünkü kendi dünya görüşüyle estetik duygularını birleştirir, o yüzden de herkesin filmi farklı olur. Ben duygu insanıyım. Son dönemde, filmlerdeki aşırı duygusal sahneler hoş karşılanmıyor. Seyircinin duygularını sömürmek gibi algılanıyor. Ben öyle düşünmüyorum, seviyorum. Allah insanlara annelik, müthiş bir şefkat duygusu vermiş, sevme duygusu, aşk vermiş. Biz de bir hikâye anlatıyorsak gerektiği şekilde çekmeliyiz diye düşünüyorum.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yönetmenlik hakkında düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?
 B) Oyunculuk mu yönetmenlik mi ne dersiniz?
 C) Yönetmenlik de oyunculuk kadar zor ve yorucu mu?
 D) Oyunculuğa tekrardan dönmek gibi bir durumunuz var mı?
 E) Yönetmen olarak en kuvvetli tarafınız nedir?

6. **Muhabir:**

(I) ----

Ressam:

- Sanatta sadece öncü ve özgün sanatçılara hayranlık duyuyorum. Üretkenlik, farklı bakış açısı, zekâ ve teknik ile bütünleşince ortaya sıra dışı ve vurucu bir şey çıkıyor. Beni şaşırtmayan hiçbir şey heyecan vermiyor. Sadece bakıp geçiyorum.

Muhabir:

(II) ----

Ressam:

- Tamamen paraleldir. Sanata ve kültürel değerlere saygı duyan milletlere bakın hepsi gelişmiş uluslardır. Bilim ve sanata aynı oranda değer verirler. Sanata destek ve yatırım belli bir bilinç ve doyumluk gerektirir.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) I. Sizi etkileyebilecek sanat eserlerinin özellikleri nelerdir?
 II. Çocukların ve gençlerin sanat eğitimleri nasıl olmalıdır?
 B) I. Bir sanatçının ya da eserin sizi etkilemesi için nasıl olması gerekir?
 II. Toplumun gelişmişlik düzeyi ile sanat arasında nasıl ilişki vardır?
 C) I. Bir eserde beğeni ölçütünüzü belirleyen nedir?
 II. Eserlerinizde toplumsal konuları tam anlamıyla yansıttığınızı düşünüyor musunuz?
 D) I. Sanatçı kimliğinizi bizlere kısaca özetleyebilir misiniz?
 II. Toplumun bu sanata bakışı hakkında görüşleriniz nelerdir?
 E) I. Başka sanatçıların eserlerine de ilgi duyup merak ettiğiniz oluyor mu?
 II. Renklerle kişiliğimiz arasında nasıl bir bağ kurabiliriz?

7. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI

Paragrafta Yapı

Bir paragrafın ilk sözcüğünün son noktasına kadar taşıdığı özelliklerin hepsine paragrafın yapısı denir.

Belirlenmiş bir konunun bir düzen çerçevesinde aktarılması paragrafın yapısını oluşturur.

1. Paragraf Oluşturma Nedir?

Karışık olarak verilen numaralı cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturma sorularıdır.

ÖSYM Soru Tipleri

- Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulmak istense sondan / baştan ---- cümle hangisi olur?
- Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulmak istense sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?
- Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulmak istense hangisi dışarıda kalır?
- Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturmak için hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- Öncelikli olarak giriş cümlesi bulunur. Kendinden önce başka bir açıklama ya da ifadenin varlığını hissettirmeyen cümle paragrafın giriş cümlesidir.
- Karışık olarak verilen cümleler bağlaçlar (ama, fakat, çünkü) aracılığıyla birbirine bağlanır.
- Cümleler arasında bağlantı kuran anahtar kelimelere dikkat edilmelidir.
- Paragraf oluşturmada bir diğer yöntem de giriş cümlesinin tespit edilip seçeneklerden eleme usulü cevabın bulunmasıdır.

2. Paragrafta Boşluk Doldurma Nedir?

- Parçanın herhangi bir yerinde boş bırakılan ifadenin uygun olan cümleyle tamamlanmasıdır.
- "Yazar neden söz ediyor, neyi anlatıyor?" sorularının cevabının aranmasıdır.
- Paragrafta konu sınırsızdır, her şey paragrafta konu olabilir.

ÖSYM Soru Tipleri

- Bu parçanın başına / sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
- Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- Paragraf tamamlama sorularında tamamlamamız gereken bölüm; giriş, gelişme ya da sonuç bölümünde yer alabilir.
- Paragrafın başına bir cümle getirilecekse ilk olarak ikinci cümleyle olan bağlantısına daha sonra paragrafın genelini yansıtan bir yargı olmasına dikkat edilmelidir.
- Paragrafın gelişme bölümünde bir boşluk tamamlanacaksa getirilecek cümlelerin boşluktan önceki ve sonraki cümleleri birbirine bağlayabilmesi göz önünde bulundurulmalıdır.
- Paragrafın sonuna bir cümle getirilecekse o cümlelerin parçada söylenenleri özetleyici nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

3. Anlatımın Akışını Bozan Cümle Nedir?

- Paragrafta ele alınan konunun dışına çıkıldığı ifadelerdir.
- Paragraftaki konuyla, konuya bakış açısıyla bağlantısı kopmuş ya da çok zayıflamış olan yargıdır.

ÖSYM Soru Tipi

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin / anlatımın akışını bozmaktadır?

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- Bir paragrafta konu, bir yönüyle ve aynı bakış açısıyla anlatılır.
- Konu ya da bakış açısı değiştiğinde paragrafta düşüncenin akışı bozulur.
- Bu tarz sorularda her cümle zincirin halkaları gibi birbirine bağlantılı ilerler.
- Paragrafın herhangi bir bölümünde bir cümleyi bir sonraki cümleyle bağlamakta zorlanıldığı an cevap bulunmuş demektir.
- Sonuç olarak paragrafın konusu belirlenmelidir, konu dışına çıkan cümlelerin anlatımın akışını bozduğu bilinmelidir.

4. Paragrafı İkiye Bölme Nedir?

- Paragrafın yapısıyla ilgili bir konu başlığıdır.
- Parçada iki ayrı konunun olduğu ve numaralanmış ifadelerden biri yardımıyla paragrafın ikiye bölünmesinin istendiği soru kalıplarıdır.
- Ana düşünceden ve yazarın konuya bakış açısından uzaklaşılacak cümleyle parça ikinci paragrafta bölünür.

ÖSYM Soru Tipleri

Bu parça iki paragrafta bölünmek / ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- Bir paragraf anlamca ve yapıca birbirine sıkı sıkıya bağlı cümlelerden oluşur.
- Bir metinde konu aynı kalsa bile parça başka bir boyut, başka türlü bir bakış açısı kazandığında yeni bir paragrafta geçilmiş demektir.
- Paragraflarda kullanılan anahtar kelimeler aynı olsa bile işlenen konu önem taşımaktadır.
- Bu tarz sorularda konunun ele alınış açısına dikkat etmek gerekmektedir, bu açının değiştiği yerin yeni paragrafın ilk cümlesi olacağı gerçeği gözden kaçırılmamalıdır.

5. Paragrafa Cümle Ekleme - Paragraftan Cümle Çıkarma Nedir?

- Paragrafa cümle ekleme, paragrafın içinde uygun olan yere dışarıdan bir cümle getirilerek paragrafa eklenmesiyle anlatımın bütünlüğünün sağlanmak istendiği soru kalıbıdır.
- Paragraftan cümle çıkarma, parçadan atıldığında anlamda daralma ya da bozulmaya neden olmayan cümlelerdir.

ÖSYM Soru Tipleri

- Yukarıdaki paragrafta numaralanmış cümlelerden hangisi çıkarılırsa parçanın anlamında bir değişiklik olmaz?
- Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra / önce ---- cümlesi getirilmelidir?

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- Bu tip sorularda araya yerleştirilecek cümlelerin kendinden önceki ve sonraki cümleler arasında bir geçiş cümlesi olmasına dikkat edilmelidir.
- Verilen cümlelerin numaralanmış cümleden önce mi yoksa sonra mı getirilmesinin istendiği çok önemlidir.
- Cümle ekleme soruları, aslında parçanın içinden çıkarılmış bir cümleyi yerine koymadır.
- Cümle çıkarma soruları da parçadaki yakın anlamlı cümlelerden birinin çıkarılmasıyla ilgilidir.

Örnek:

(I) Cumhuriyet Dönemi'nin en usta kalemlerinden biri Haldun Taner'dir. (II) Türk edebiyatında Keşanlı Ali Destanı ile epik tiyatro alanında ilk denemeye girişen Haldun Taner, Bertolt Brecht'in geliştirdiği epik tiyatro ile geleneksel Türk tiyatrosundan yararlanarak açık biçimli yeni bir oyun ortaya koymuştur. (III) Epik tiyatrodaki seyirci; gözlemci kılınıp etkin bir duruma sokulur. (IV) Yargı verdirmeye götürülür, bir olay karşısında bırakılarak o olayın incelenmesine çalışılır. (V) Oyun tartışmalarla sürdürülür, insan, bir araştırma konusu hâline getirilerek oluşumun içinde ele alınır, her sahne kendisi için var olur.

Bu parça iki paragrafta bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçanın ilk iki cümlesinde Haldun Taner ve yaptıkları hakkında açıklamalarda bulunulmuştur. Üçüncü cümleden itibaren epik tiyatroyun özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Dolayısıyla parçada üçüncü cümlede konu değiştiği için buradan ikiye bölünmelidir.

Cevap C

Örnek:

(I) Günlük yaşamda gerçekleşen olaylar, insanda baskı yaratır. (II) Bunun sonucunda kişinin hissettiği sıkıntı ya da zorlanma durumu strestir. (III) İnsanda stres yaratan durumlardan bazıları gürültü, aşırı sıcak ve soğuk, üzüntü, huzursuzluk, iş hayatında başarısızlık, monoton hayattır. (IV) Bu etkenler kişiye bedenen ve ruhen zarar verir. (V) Vücudun bağışıklık sistemini zayıflatır, mide ve sindirim sistemi bozukluklarına neden olur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Bunların yanı sıra şeker, yüksek tansiyon, hipertiroit, kanser gibi birçok hastalığın da ortaya çıkmasına ve ilerlemesine yol açar." cümlesi getirilirse anlamsal bütünlük sağlanmış olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçanın ilk dört cümlesi birbirinin devamı niteliğinde "bu" anahtar sözcükleriyle birbirine bağlı cümlelerdir. V. cümlede stresin yol açtığı hastalıklardan bahsedilmiştir. Soru kökünde verilen cümlede de bunların yanı sıra denilerek ek rahatsızlıklar ortaya konmuştur. Dolayısıyla verilen cümle V.cümleden sonra getirilmelidir.

Cevap E

TEST 4

İdeal çözmeye süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. I. Bölük bölük kargalar büyük bir telaş içinde döne döne uçuyordu.
II. Budak Hasan dişlerini acı acı sıkıp gözlerini kısarak havaya baktı.
III. Gittikçe artan bu ses hengesinden az sonra Budak Hasan'ın önüne pat diye bir karga düştü.
IV. Kargalar ne zaman tepesinde uçuşsa Budak Hasan uğursuzluk sayardı.
V. Gökyüzündeki sesler çoğalmaya, bağırış hatta kavgaya dönüşmeye başladı.

Yukarıda karışık olarak verilen cümleler anlamlı bir paragraf oluşturacak biçimde sıralanırsa hangisi baştan üçüncü cümle olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. (I) Ağız ve diş sağlığını bozan diş çürükleri ve diş eti hastalıkları vücutta kalp, böbrek, eklemler gibi organlarda sağlık sorunlarına ve ağız kokularına yol açabilir. (II) Ağız kokusunun farklı nedenleri olabilir. (III) Ağız kokusu kişiye öz güven kaybettiren ve sosyal ilişkileri bozan bir sorundur. (IV) Ağız ve diş temizliğine dikkat etmeme, diş çürükleri, diş eti hastalıkları, açlık, sinüs ve akciğer kaynaklı enfeksiyonlar, şeker hastalığı, karaciğer ve böbrek yetmezliği, metabolizma bozuklukları gibi sorunlar ağız kokusunun başlıca nedenlerindedir. (V) Karanfil, nane ve meyve yardımıyla bu durum giderilmeye çalışılmaktadır.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve V E) II ve IV

3. I. Sürekli sabrımın gırtlığa kadar dayanıp taşma seviyesine getirilmesinin uygun bir davranış olmadığını belirteyim
II. Ben İslam'ın bu esasına uyarak vicdanımın sesini duya duya sana yardım ettim.
III. Hâl böyle olunca, bu durum sık sık tekrarlanınca ister istemez iyi niyetimin kötüye kullanıldığını düşünüyorum.
IV. Yardıma muhtaç olan gayrimüslüm dahi olsa dinimiz ona gereken yardımın yapılmasını emreder.
V. Sırası gelmişken şunları da hatırlatmak isterim ki nihayet ben de et ve kemikten yaratılmış bir insanım.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulduğunda baştan ikinci cümle hangisi olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) İnsanlar, tarihin çeşitli dönemlerinde yaşadıkları zamanı belirli ölçüler içerisinde anlamaya çalışmışlar ve hayatlarını zaman dilimlerine göre düzenlemek istemişlerdir. (II) Zaman, doğadaki düzenli tekrarlayan hareketler ile somutlaşan bir kavramdır. (III) Takvimler bu düzenleme ihtiyacından doğmuştur. (IV) Yaşanan günleri numaralandırmak ve tarihlendirmek için kullanılan sisteme "takvim"denir. (V) Bunun için bir başlangıca ihtiyaç duyulur. (VI) Takvim oluşturmak için astronominin en temel konusu olan Güneş'in ve Ay'ın dönemli hareketlerinden yararlanılmıştır.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) II ve V E) I ve VI

5. I. Bu durum Abdülkadir'i iyiden iyiye rahatsız edip içinden çıkılmaz endişelere sürüklüyordu.
II. Öyle ki artık Hacı İsmail ile Pir Dede'den başka selam vereni kalmamıştı.
III. Köyün hatırı sayılır delikanlıları dâhil Eğilmezlerden yana taraf tutmuştu.
IV. Her gün gelip geçtiği yollar kulaklarına artık buralara yabancı olduğunu fısıldıyordu âdetâ.
V. Abdülkadir koskoca köyde yapayalnız kalmıştı.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden anlamlı bir paragraf yapılmak istenirse baştan ikinci cümle aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Çıyan zehrinin insanlara karşı ölümcül bir tehlikesi bulunmamaktadır.
II. Ancak çıyan zehri insan vücudunda kaldığında ciddi sağlık sorunlarına sebebiyet verebilmektedir.
III. Bu nedenden dolayı çıyan sokması durumunda bir sağlık kurumuna görünmekte fayda vardır.
IV. Yaşlılarda çıyan zehri vücutta kaldığında felç gibi ciddi sağlık sorunlarını beraberinde getirebilir.
V. Çıyan zehri, alerjik bünyeye sahip olanlarda, yaşlılarda ve çocuklarda tehlikeli olabilir.

Bu parçadaki anlam akışının sağlanabilmesi için numaralandırılmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I ve V

7. I. Düşünceli bir şekilde bir müddet köpeği seyrettikten sonra ahırın kapısını açık bırakıp yukarı çıktı.
II. Daha ahırın kapısını açar açmaz köpek, zincirini kırarcasına üzerine hücumla başladı.
III. Kerim dâhil, bütün ev halkına, köpeğe yaklaşmalarını tembih ettikten sonra kimsenin bir müdahalede bulunmasını söylemeyi de ihmal etmedi.
IV. Selim, hiç konuşmadan yerinden kalkıp köpeğin bağlı olduğu yere geldi.
V. Gözleri korkunç bir kızılığa bürünmüş, ağzından köpükler dökülüyordu.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü cümle olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Küresel iklim değişimi, canlıların yaşam alanlarını, fizyolojisini ve yaşamsal aktivitelerini etkileyen bir faktördür. (II) Küresel ısınma sonucu artan ortalama sıcaklıklar karşısında böcek türleri, sivrisinekler ve fareler çevreye kolay uyum sağlayabilme özellikleriyle küresel iklim değişiminden olumlu yönde etkilenecektir. (III) Bazı canlıların neslinin tükenmesine bazılarının ise yaşam alanlarının değişmesine neden olmaktadır. (IV) Bu canlıların sayısının artacağı ve yaşam alanlarının genişleyeceği öngörülmektedir. (V) Tundra bölgesinde artan sıcaklıklar bu sahalarda bitki ve hayvan türlerinin artmasına neden olacaktır. **Bu parçanın anlam akışındaki bozukluğu gidermek için aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılmalıdır?**

- A) II cümle I.cümleden önce getirilmelidir.
B) II. cümle ile III.cümle yer değiştirmelidir.
C) IV. cümle II. cümleden sonra getirilmelidir.
D) IV. cümle ile V. cümle yer değiştirmelidir.
E) V. cümle paragrafın başına getirilmelidir.

TEST 1

İdeal çözme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. ---- Bu, aslında vücudumuzun verdiği son derece normal bir tepkidir. Burnumuz, ciğerlerimize çektiğimiz havanın ısınıp nemlenmesini sağlayarak ciğerlerimizi korur. Soğuk hava genellikle kuru olduğu için burnumuz, soluduğumuz havayı yeterince nemlendirebilmek için sıvı üretimini artırır. Bu sıvının fazlası burun akıntısına neden olur. Soğuk havalarda burnumuzun akmasının bir nedeni de nefes verirken ciğerlerimizden çıkan ılık ve nemli havadaki su buharının, burnumuzda daha soğuk bir ortamla karşılaşarak yoğunlaşması ve burnumuzun iç çeperinde su damlaları oluşturmasıdır.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sıcak ortamdan soğuk bir yere çıktığımızda ani bir titreşimle karşı karşıya kalırız.
- B) Kış mevsiminde sıkça görülen nezlenin belirtilerinden biri burun akıntılarıdır.
- C) Grip hastalığına yakalandığınızda burun çevresi yoğun silinmekten dolayı kızarabilir hatta tahriş olabilir.
- D) Burun akıntısı, burun dokularını tahriş eden ya da buradaki iltihabi süreci uyaran herhangi bir şeyden kaynaklanabilir.
- E) Soğuk bir kış gününde yürüyüşe çıktıysanız o sırada hasta olmasanız hatta üşümüyor olsanız bile bir süre sonra burnunuzun aktığına şahit olmuşsunuzdur.

2. Ayaklarda oluşan nasır, her yaştaki insanda görülebilen bir hastalıktır. Nasırların oluşmasına ortopedik açıdan uygun olmayan ayakkabı kullanımını neden olur. Nasırlar ağrıya neden olarak insanı rahatsız eder. Sorun ilerlediğinde ayak yapısında ciddi bozukluklara neden olur.----

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Halk arasında önemsenmeyen bir rahatsızlık olarak görülmektedir.
- B) Son zamanlarda bilhassa orta yaşın üzerindeki insanlarda sıkça rastlanmaktadır.
- C) Nasırlar çeşitleri ve boyutları bakımından farklılık arz etmektedir.
- D) Bu nedenle ayaklarda uzun süre geçmeyen ve büyüyen nasır oluştuğunda hekime gösterilmelidir.
- E) Başlangıç döneminde rahatsızlık vermez ve oluşum yeri parmak araları olduğunda ilerleyene dek fark edilmez.

3. ---- Şöyle ki Japon kılıçları havada bir çiçek yaprağını bile ikiye ayırır. Ancak taş gibi sert cisimlere karşı direnci azdır. Avrupa şövalye kılıçları ise taşı ikiye yarar. Buna rağmen çiçek yaprağı gibi hassas materyallerde etkisizdir. Osmanlı kılıcının ise her ikisinde de etkili olabilen yegane kılıç olduğu bilinmektedir. Her kılıç bir kez ateşe sokulup dövülürken Osmanlı kılıcı iki kez ateşe iki kez suya sokulmuştur. Diğer kılıçlara göre daha fazla çekiç yemiş, daha fazla ateşe maruz kalmış ve daha fazla işlemden geçmiştir.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kılıcı keskin kılan yapımından ziyade kullanan kişinin kılıç tutarken, kullanırken göstereceği meziyetleridir.
- B) Tarihe baktığımızda her milletin savunma araçları değişkenlik gösterir.
- C) Osmanlı kılıcını diğer kılıçlara üstün kılan özellik çifte su verilmiş olmasıdır.
- D) Osmanlı kılıcını döven bir demircinin niyeti, çekici ile çeliğe her vurduğunda onu incitmek değil bilakis keskinleştirmektir.
- E) Türk kılıçlarının en büyük karakteristik niteliği çağına göre ileri bir teknikle yapılan süsleme, bezeme ve hat sanatına göre hazırlanmasıdır.

4. İnsanoğlu dünyayı hiç tükenmeyecekmiş gibi kullandığının bilincine, ilk kez 1972 Stockholm Konferansı'nda vardı ve "Bir tek dünya var!" sloganını geliştirdi. Özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan endüstrileşme yarışı insanların daha iyi yaşama isteklerinin bir sonucuydu. Sebep - sonuç ilişkisine göre bir sıralama yaparsak daha iyi yaşama isteği aşırı tüketimi getirdi. Tüketim sanayileşmeyi doğurdu. Gözü kara sanayileşme ise insanı da içine alan birçok çevresel felaketi beraberinde getirdi.

- I. Hâl böyle olunca doğanın dengesi de bozulmaya yüz tuttu.
- II. Kısacası, insanlar refahları adına kendi mutsuzluklarının yolunu açmış oldular.
- III. Buna rağmen insanoğlu hiçbir şey yokmuş gibi endüstrileşme rekabetini sürdürmeye devam etti.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre numaralanmış cümlelerden hangileri getirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

5. Güzel yazmak için az yazdıklarını söyleyenlere gülerim. Sonra da kalkar, Flaubert'i anarlar. Flaubert güzel yazmak için değil çok yazamadığı için az yazmıştır. Fransa'nın belki de en büyük yazarı olan Voltaire çok yazmıştır; dili Flaubert'inkinden temiz, üslubu onunkinden güzeldir. Üslubu olan, güzel yazan kimse komşusuna iki satırlık bir kâğıt yazarken de güzel yazar, kendini gösterir ama "Biz güzel yazmak için az yazıyoruz." demek işlerine geliyor. Karşılarındakileri aldattıklarını sanıyorlar.

- I. Kendisi daha sağdır, çoktandır sustu, belki yine yazar ama onun o pek övdüğü eser'lerini artık okuyan kalmadı.
- II. Eser, onun dilinde güzel olan, ölmeyecek yazı demektir.
- III. Bir zamanlar oldukça tanınmış bir yazarımız vardı: "Ben 'eser' yazıyorum, onun için az yazıyorum."derdi.

Bu parçanın anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için aşağıdakilerin hangisi parçanın sonuna sırasıyla getirilmelidir?

- A) I - II - III B) III - I - II C) II - I - III
D) III - II - I E) I - III - II

6. Aristoteles, "İyi insan olmak her zaman iyi vatandaş olmak anlamına gelmez." der. ---- Antik Çağ'da iyi insan, iyi vatandaş olarak düşünülüyordu. Ancak Aristoteles bunun doğru olmadığını, iyi vatandaşın daha başka özellikler taşıması gerektiğini savundu. Söz konusu soru, günümüzde iyi vatandaş demokratik, etkin ya da aktif vatandaşdır, biçiminde yanıtlanmaktadır. Demokratik vatandaşın özellikleri de hak ve özgürlüklerini bilen, görev ve sorumluluklarını yerine getiren, katılımcı, özgür ve bağımsız davranabilen vb. biçimde sıralanmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bu noktada "iyi" kelimesinin açılımını doğru kavramak çok büyük önem taşımaktadır.
- B) Demokrasinin ilke ve değerini önemseyen, onları yaşam tarzı hâline getiren kişiler, ön plana çıkarır.
- C) "İyi vatandaş kimdir ve özellikleri nelerdir?" sorusu Eski Yunan'dan beri yanıtı aranan bir soru olmuştur.
- D) Demokratik vatandaş, bireysel ve toplumsal sorumluluklar alabilen, toplumsal yaşam içinde etkin olan kişidir.
- E) Demokratik toplumlarda vatandaşların bireysel olarak kendilerini geliştirmeleri, toplumun gelişmesine ve demokratik sürecin sağlıklı işlemesine katkı sağlar.

7. Zaman içinde insanın bilgi birikiminin artması, bilim ve teknolojinin ilerlemesi, teknolojik araçların hızla çoğalması; insanların ihtiyaçlarının artmasına ve çeşitlenmesine neden olmuştur. İnsanlar, çeşitlenen ve artan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için doğaya birtakım müdahalelerde bulunmuştur. Bu müdahaleler, bazen doğanın işleyişiyle uyumluysa bazen de doğanın işleyişine zarar vermiştir. İnsanlar, doğaya müdahale ederken gelecek nesillerin de ihtiyaçlarını doğadan karşılayacağı gerçeğini unutmamalıdır. Bu anlayışla hareket ederek insanlar doğayı sevmeli ve korumalıdır. ---- Örneğin "Kıyametin kopacağını bilseniz bile elinizdeki fidanı dikin." hadisi İslam dininde doğaya verilen değeri ortaya koymaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İnsanlarda bu sevgiyi oluşturmanın en kolay yolu onların küçük yaşlarda eğitilmesinden geçer.
- B) İnsan; doğal ortamdan ihtiyaçlarını karşılarlarken bilinçli davranmalı ve davranışlarının sorumluluğunu almalıdır.
- C) Coğrafi ortamın iki ögesi olan doğa ve insan, sürekli etkileşim hâlinde olduğundan hâl, hareket ve davranışlarımızla çevre konusunda örnek olmalıyız.
- D) Doğa sevgisi ve doğaya olan duyarlılık, birçok kültürde ve İslam dininde çeşitli ifadelerle vurgulanmıştır.
- E) Doğayı işleyiş kurallarına göre kullanılmalı, doğayı kirletmeden ve ona zarar vermeden doğayla uyumlu bir şekilde yaşanması gerektiği gerçeği asla unutulmamalıdır.

8. Bir ülkenin yönetimini ele alsaydım yapacağım ilk iş, hiç kuşkusuz dilini gözden geçirmek olurdu. Çünkü dil kusurluysa sözcükler düşüncüyü iyi ifade edemez. Düşünce iyi ifade edilemezse görevler ve hizmetler gereği gibi yapılamaz. Görev ve hizmetin gerektiği şekilde yapılamadığı yerlerde âdet, kural ve kültür bozulur. Âdet, kural ve kültür bozulursa adalet yanlış yollara sapar. Adalet yoldan çıkarsa şaşkınlık içine düşen halk ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. İşte bunun içindir ki ----

Anlatımın akışına göre bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygundur?

- A) hiçbir şey dil kadar önemli değildir.
- B) dil olmadan düşüncelerimizi ifade edemeyiz.
- C) düşüncelerimizi anlatırken sözcük seçimine dikkat etmeliyiz.
- D) bir yanlış beraberinde birçok yanlış getirir.
- E) iletişimde doğru sonuca ulaşılması dilin kuralları dahilinde kullanılmasına bağlıdır.

8. BÖLÜM

PARAGRAFTA ÇOKLU SORU

Çoklu Soru Nedir?

- Bir paragrafa ilgili iki ya da üç sorunun bulunduğu ifadelerdir.
- Her türlü paragraf bilgisini sıyanan sorular yanında sözün ve cümlenin anlamını ölçen sorular da sorulur.

Nasıl Bir Çözüm Yolu İzlenir?

- Paragrafta çoklu sorular bir metne bağlı iki, üç bazen de dört sorudan oluşabilmektedir.
- Öncelikle paragrafta çoklu sorularda ön yargılardan kurtulmak çok önemlidir.
- Sorunun uzun oluşu gözünüzü korkutmasın.
- Tek bir metinle iki ya da üç soru çözüleceği gerçeği yani bir taşla iki ya da üç kuş vurulacağı unutulmamalıdır.
- Paragrafta çoklu sorularda ilk olarak soru köklerine hızlı bir şekilde göz atılmalıdır.
- Daha sonra soruların yapıyla mı, ana düşünceyle mi yoksa yardımcı düşünceyle mi alakalı olduğu iyi kavranmalıdır.
- Verilen sıraya göre sorular tek tek okunup çözülebilir fakat bu durum her defasında parçanın bir daha okunmasını gerektireceğinden zaman kaybına yol açar.
- Zaman kazanmak açısından hangi sırada verilirse verilsin öncelikli olarak soru çözmeye olumsuz sorulardan başlanmalıdır.
- Olumsuz sorular yardımcı düşünce sorusudur. Yardımcı düşünce soruları paragrafın tamamını irdettiği için paragraf daha iyi öğrenilmiş olunur.
- Olumsuz sorunun yani yardımcı düşünce sorusunun ilk etapta çözülmesi parçanın tekrar tekrar okunması zorunluluğunu ortadan kaldırır. Diğer sorular bu sayede daha rahat çözümlenir.

Örnek:

Osmanlı Devleti'nde, XVI. yüzyılda yetişmiş en büyük mimari ustası Mimar Sinan'dır. Mimar Sinan ilk olarak Yavuz Dönemi'nde Osmanlı ordusuna katıldı. Kanuni Dönemi'nde, devletin tüm inşaat işlerinden sorumlu mimarbaşı olarak görevlendirildi. Bu görevini II. Selim ve III. Murat dönemlerinde de devam ettirdi. Dört yüzden fazla eseri mevcuttur. Büyük dehasının yanında tükenmek bilmez bir enerjiye sahip olan Mimar Sinan, birbirinden güzel eserlerden sonra çıraklık eseri dediği "Şehzade Camisini" inşa edince ünü, imparatorluk sınırları dışına çıktı. Mimar Sinan, özverili çalışmasıyla kısa sürede Osmanlı ülkesini Türk eserleriyle donattı. Mimarbaşı Sinan, eserlerini inşa ederken dönemin en büyük hattatlarından, nakkaşlarından, oymacılarından ve çinicilerinden faydalandı. Mimar Sinan kalfalık eseri olan "Süleymaniye Camisinin" ardından; ustalık eseri olan Edirne "Selimiye Camisini" inşa ederek sanatının zirvesine ulaştı. Her eserinde farklı plan kullanmış, birçok yapısında cihan mimarisinin en güzel nispetlerine erişmişti. Ayasofya'yı yeniden inşa edencesine onaran ve ayakta durmasını sağlayan da odur. Bunların dışında Mimar Sinan; yaşamı boyunca 81 cami, 50 mescit, 55 medrese, 19 türbe, 14 imaret, 3 hastane, 7 su bendi, 8 köprü, 16 kervansaray, 33 saray, 32 hamam, 6 mahzen, 7 dârülkurrâ inşasına imza atmıştır.

1. Bu parçada Mimar Sinan ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Eserleriyle kendini derecelendirmiştir.
- B) Farklı türde birçok yapı inşa etmiştir.
- C) Uluslararası boyutta tanınmış bir sanatçidir.
- D) Birden çok padişah dönemine hizmette bulunmuştur.
- E) Osmanlı Devleti'nde birçok mimarın yetişmesinde emeği geçmiştir.

2. Bu parçada altı çizili sözle aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Meşhur olmak
B) Takdir edilmek
C) Destek vermek
D) Etkin rol oynamak
E) Adından söz ettirmek

Çözüm:

Parçada Mimar Sinan'ın eserlerini çiraklık, kalfalık, ustalık şeklinde isimlendirmesinden A seçeneğine, cami, medrese, türbe, hastane, köprü, hamam gibi inşa ettiği mimari yapıların verilmesinden B seçeneğine, ününün imparatorluk sınırlarını aşmasından C seçeneğine, Kanuni Dönemi'nde başlayan görevini II. Selim ve III. Murat Dönemlerinde devam ettirmesinden D seçeneğine ulaşılır. Osmanlı Devleti'nde birçok mimarın yetişmesinde emeği geçtiğine ulaşamaz.

Cevap E

Çözüm:

Parçada geçen "imza atmak" etkin rol oynamak anlamında kullanılmıştır.

Cevap D

1 - 3. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Delta varyantı adıyla yayılan yeni korona virüs mutasyonu, tehlike saçmaya devam ediyor. (I) İngiltere'de sıkça görülen Delta varyantı, pek çok ülkeye sıçramasının ardından gündemde yer almaya başladı. (II) Varyantın tehlike saçması nedeniyle Sinovac ve BionTech aşısının koruyuculuğu da tartışma konusu oldu. (III) Delta varyantı aslında yeni değil Hindistan varyantı olarak biliniyor. (IV) 1 Haziran itibarıyla Dünya Sağlık Örgütü değişikliğe gitti ve varyant isimlerini Yunan alfabesinden harflerle değiştirdi. (V) İngiliz varyantı Alpha, Güney Afrika varyantı Beta, Brezilya varyantı Gama, Hindistan varyantı ise Delta olarak anılıyor artık. (VI) Varyantların ilk tespit edildikleri ülkeleri 'damgalayacak' şekilde isimlendirilmesi o ülkelere zarar verdiğinden böyle bir düzenlemeye gidildi.

1. Bu parça iki paragrafta ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

2. Bu parçaya göre Hindistan varyantında isim değişikliğine gidilmesinin gerekçesi numaralanmış cümlelerin hangisinde verilmiştir?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

3. Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisi kendisinden önceki cümlelerin açıklayıcısı durumundadır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

Çözüm:

1. Bir paragraf anlamca ve yapıca birbirine sıkı sıkıya bağlı cümlelerden oluşur. Bir metinde konu aynı kalsa bile parça başka bir boyut, başka türlü bir bakış açısı kazandığında yeni bir paragrafta geçilmiş demektir. Parçanın konusu delta varyantıdır. Parçanın ilk üç cümlesinde delta varyantının pek çok ülkeye yayılması ve tehlike saçmasından bahsedilmiştir. Numaralanmış üçüncü cümlede parçanın konusu değişmiştir. III. cümleden itibaren varyantın yeni olmadığı isim değiştirdiği üzerinde durulmuştur. Paragrafın ikiye ayrılması gereken yargı III. cümledir.

Cevap B

2. "Varyantların ilk tespit edildikleri ülkeleri 'damgalayacak' şekilde isimlendirilmesi o ülkelere zarar verdiğinden böyle bir düzenlemeye gidildi." cümlesi Hindistan varyantında isim değişikliğine gidilmesinin gerekçesi olarak VI. cümlede verilmiştir.

Cevap E

3. IV. cümlede delta varyantı isimlerinin 1 Haziran itibarıyla Dünya Sağlık Örgütü tarafından Yunan alfabesi harfleriyle değiştirildiği anlatılmıştır. V. cümlede ise değiştirilen bu isimler "İngiliz varyantı Alpha, Güney Afrika varyantı Beta, Brezilya varyantı Gama, Hindistan varyantı Delta" şeklinde açıklanmıştır. Dolayısıyla V. cümle kendinden önceki cümlelerin açıklayıcısı konumundadır.

Cevap D

TEST 1

İdeal çözüme süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1 - 3. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Dünya Şampiyonu güreş sporcusu olan Kurtdereli Mehmet, 1864 yılında şimdiki Bulgaristan sınırları içinde bulunan ve Türklerin yoğun olarak yaşadığı Deliorman bölgesindeki Tırnova vilayetinin Selvi kasabasına bağlı Bukriva'da (Çobanköy) doğmuştur. Ailesi, "93 Harbi" diye bilinen 1877 - 1878 Osmanlı-Rus Harbi sıralarında Türkiye'ye göç ederek Balıkesir'in Kurtdere köyüne yerleşmiştir. Kurtdereli Pehlivan yaklaşık 1,95 metre boya ve 150 kilogram ağırlığa sahip olduğu için Fransa'da yapılan güreşlerde güreşçilerin gözünü korkutarak onların yarışmadan çekilmesine sebep olmuştur. Paris'te yapılan organizasyonda bütün rakiplerini kısa sürede yenen pehlivan, Paris Şehir Ödülü'nü kazanmıştır. 1890 yılında Paris'te karşısında pek rakip bulamasa da birkaç güreş yaparak Cihan Şampiyonu olmuştur. Türkiye'ye döndükten sonra ülkeye sağladığı katkılardan dolayı 5 Aralık 1901'de Sultan II. Abdülhamit tarafından bir, 5 Mart 1910'da Sultan Mehmet Reşat tarafından iki Gümüş Sanayi Madalyası ile ödüllendirilmiştir. Bunun yanı sıra Kurtdereli'ye Sultan Abdülhamit bir de berat vermiştir. 1899'da Kırkpınar'da başpehlivan olan Kurtdereli 1911 yılında son güreşini yaparak kispetini Balıkesirli Hacı Kara Mehmet vasıtasıyla Kâbe'ye yollamış ve er meydanlarından çekilmiştir. Kurtdereli Mehmet "Son Yenilmez Osmanlı Pehlivanı" olarak tarihe adını altın harflerle yazdırmıştır. Kurtdereli, yaptığı güreş yarışmalarındaki başarısını şu sözlerle ortaya koymuştur: "Güreşirken bütün Türk milletini arkamda hisseder ve onun şerefini korumak için her şeyi yapardım ve sanki bütün Türk milletinin kuvvetinin arkamdan dayandığını hissederdim."

1. Parçada Kurtdereli Mehmet Pehlivan ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?

- A) Dış görünüşüne
- B) Doğum yılı ve yerine
- C) Türkiye'ye niçin göç ettiğine
- D) Başarısını neye borçlu olduğuna
- E) Farklı kişiler tarafından ödüllendirildiğine

2. Kurtdereli Mehmet Pehlivan'ın rakiplere korku salmasının gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fiziki yapısı
- B) Çok güçlü olması
- C) Güreş oyunlarını çok iyi bilmesi
- D) "Yenilmez" unvanına sahip olması
- E) Rakiplerini kısa sürede mağlup etmesi

3. Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deyim bulunmaktadır.
- B) Öğretici metinden alınmıştır.
- C) Örneklemeden faydalanılmıştır.
- D) Doğrudan anlatıma başvurulmuştur.
- E) Yargı gerekçesiyle birlikte verilmiştir.

4 - 5. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

(I) Hamam, hem mimari olarak hem de kültürel bakımdan tarihsel ve özel bir yere sahiptir. (II) Ancak değişen koşullarla birlikte bu kültür neredeyse bitti. (III) Günümüzde daha çok turizme hizmet veren birkaç hamam dışında pek çok mimari harikası hamam, bunu büyük bir esfle söylüyorum, ya yıkılmaya terk edilmiş ya da amacı dışında kullanılıyor. (IV) Anadolu'nun öncülerinden biri olduğu hamam kültürünü yeniden canlandırmak isteyen Bocchi, "Her dem banyo" adlı bir proje yürütüyor. (V) Konya'da 1258 yılında inşa edilen Sahip Ata Hamamı'nın tanıtılmasıyla başlayan projede Kars Mazlum Ağa, Edirne Sokullu, Tarsus Şahmeran, Burdur Sagalassos ve Efes Skolastika gibi hamamların tanıtımı planlanıyor.

4. Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir durumdan duyulan üzüntü dile getirilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6 - 7. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Adeta sürrealist bir tabloda fırlayıp Kanada topraklarına konmuş gibi gözükten Benekli Göl, Osoyoos yakınlarında bulunuyor. Her yaz sıcaklık arttıkça su buharlaşmaya başlıyor. Mineraller kristalleşerek yürüme yoluna dönüşüyor ve arkalarında nokta nokta büyük su kitleleri bırakıyor. Yılın her bir gününe denk düşecek biçimde 365 adet çemberi bulunan bu gölün yeryüzünde en çok minerali içeren gölet olduğu biliniyor. Biçim, büyüklük ve derinlikleri sayısız farklılıklar gösteren bu su lekeleri gerçek bir doğa fenomeni. Gölün mineralli olmasından kaynaklanan bu benekler, yazın göl buharlaştığında ortaya çıkıyor. Onlarca minerale ev sahipliği yapan göl, magnezyum, kalsiyum, sodyum sülfat açısından oldukça yüksek bir orana sahiptir. Ayrıca küçük miktarlarda titanyum ve gümüş de içermektedir. Bu göldeki tuzların I. Dünya Savaşı'nda patlayıcı yapımında kullanıldığına dair söylentiler de bulunmaktadır. Lekeli yani benekli göl, yerliler için kutsal olarak sayılıyor ve önemli bir turizm potansiyelini barındırıyor. Yerliler tarafından suların tedavi edici özelliği binlerce yıldır biliniyor. Kızılderililer çamur ve gölün sularının ağrılara ve daha birçok hastalığa iyi geldiğini belirtiyor.

6. Bu parçada Benekli Göl ile ilgili olarak;

- I. Beneklerin rengine,
 - II. Beneklerin sayısına,
 - III. Beneklerin sebebine,
 - IV. Beneklerin etkilerine,
 - V. Beneklerin hangi şartlarda oluştuğuna
- yargılarından hangilerine ulaşamaz?**

- A) Yalnız I B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I ve IV

7. Bu parçada altı çizili sözcüğün kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) yer almak B) barındırmak
C) sahiplenmek D) misafir etmek
E) hazırlıkları üstlenmek

8 - 9. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Bağımlılık, kişinin kullandığı bir nesne üstünde kontrolünü kaybetmesi ve onsu bir yaşam sürememesi, yaşantısının büyük bir bölümünü bağımlılık durumunun alması, normal yaşantıya uyumun bozulması olarak tanımlanır. Çağımızın hastalıklarından biri olarak görülen internet ve sosyal medya bağımlılığı ya da bir diğer deyişle teknoloji bağımlılığı, sayılabilecek diğer bağımlılıklar arasında yerini almış bulunmaktadır. İnternet bağımlılığı, her yaşta ve cinsiyette görülmesine rağmen diğer bağımlılıklara göre daha erken yaşlarda başlamaktadır. Riskin en yüksek olduğu yaş aralığı ise 12-18. Araştırmalara göre, 15 yaşından küçükler günde 1-5 saat, 16-19 yaş grubu 1-7 saat bilgisayar kullanmaktadır. Cinsiyetler arası farka bakıldığında; internet bağımlılığının erkeklerde kızlara göre 2-3 kat fazla olduğu tespit edilmiş. İnternet ortamında kadınlar daha çok okuyarak, sohbet ederek ve alışveriş yaparak zaman geçirirken, erkeklerin spor ve şiddet oyunlarını tercih ettiği görülüyor. Son zamanlarda çocuk ve gençlerin en çok video sitelerinde zaman geçirdikleri ve internet bağımlılarında ortalama kullanım süresinin 8-10 saat olduğu belirlenmiş. Günde dört saatten fazla sanal ortamda zaman geçiren kişilerin, diğer bağımlılıklarda olduğu gibi, beyninde insanın kendini iyi hissetmesini sağlayan maddelerin (endorfin, serotonin gibi) salgılandığı tespit edilmiş. Bu durum iyilik duygusu oluşturduğu için bağımlılık eğiliminin artmasına neden olmaktadır.

8. Bu parçada;

- I. İnternet bağımlılığında ortaya çıkan duygu ve davranışlara,
- II. Teknoloji bağımlılığının bir hastalık olarak görüldüğüne,
- III. Dünya genelinde internette geçirilen ortalama süreye,
- IV. İnternet ortamında nasıl vakit geçirildiğine,
- V. Bağımlılığın ne olduğuna

numaralanmış yargılardan hangilerine değinilmemiştir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) III ve V
D) II ve IV E) IV ve V

9. Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Karşılaştırma B) Açıklama
C) Tanımlama D) Sayısal veriler
E) Örnekleme

Genel Tarama Testleri

TEST 13

İdeal çözmeye süreniz

dk.

Çözdüğünüz süre

dk.

1. Kahvehaneler, toplumsal paylaşımın gerçekleştiği ve geçmişin yâd edildiği kültürel mekânlar olarak Osmanlı toplum yaşamında önemli bir yere sahipti.
Bu parçada altı çizili sözcüğün kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Eleştirmek
B) Değerlendirmek
C) Sorgulamak
D) Hatırlamak
E) Tartışmak

2 - 3. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

(I) Her şey, hızlı ve enerji tasarruflu bir araç anlayışıyla başladı. (II) İki tekerlekli ilk araç 1790'larda yapıldı. (III) Bisiklete benzer bu mekanizma, oyuncak benzeri basit bir makineydi. (IV) Makine, sert ahşap bir çerçeveye bağlandı ve sürükleyerek kullanıldı fakat bu araçla ilgili bir sorun vardı. (V) Bisiklete binen kişi bacaklarının her ikisini de kaldırdığında düşüyordu. (VI) Ayrıca, çabuk yönlendirme kabiliyetinin yetersizliği nedeniyle pek kullanılmadı.

2. Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden itibaren bisiklet ile ilgili yaşanan problemler dile getirilmiştir?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

3. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra düşüncenin akışına göre "Bütün bunlar bisikletin oluşması için sadece birer basamaktır." cümlesi getirilmelidir?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

4. I. Bugüne kadar daktiloda hiç yazı yazmamıştı. Oldum olası makinelere karşı tiksintiye benzer bir ürkekliliği vardı. Tez-kere bırakıp on yıl jandarma onbaşılığı yaptıktan sonra memurluğa geçtiği zamanlar, daha bu dairede daktilo makinesi yoktu, üst'e olsun, ast'a olsun, yazılar elle yazılırdı.
II. Elbiselerimi kolumun altına alıp koridora çıktım. Koridorda bir kanepede vardı. Kanepeye uzanıp büzüldüm. Ceketimi, pardösümü de üstüme çektim. Orada uyuyakalmışım. Yarı uyur yarı uyanırken kulağımın dibinde bir mırıltı duydum.

Bu iki parçada;

- I. Konu,
II. Anlatıcı,
III. Anlatım biçimi

unsurlarından hangileri ortakdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. (I) Sonradan III. Mehmed unvanı ile tahta çıkacak Şehzade Mehmed'in sünnet töreni, Osmanlı tarihindeki en muhteşem düşünlerdendir. (II) Bu vesileyle, 1582 yılının 29 Mayıs günü başlayan şenlikler, 24 Temmuz'a kadar, yani elli yedi gün sürmüştür. (III) At Meydanı'ndaki sünnet eğlencelerinin en göz alıcı yanı, çeşitli esnaf gruplarının düzenlenen sanat gösterileriydi. (IV) Mesela şekerçiler, şekerden cami, şehir, dağ gibi kocaman şekiller yapıyorlardı. (V) Tekerlekler üzerine oturtulan ve içinde tellakları da olan suni bir hamam, büyük ilgi uyandırıyor. (VI) Bir başka esnaf grubunca yapılan ve ağaçlar, çimenler, geyik, ceylan, koyun ve keklüklerle süslenen yapma dağ, uzaktan sahiciymiş gibi görünüyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinden itibaren sünnet töreninin ilgi çekici yönlerine değinilmiştir?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

6. Kemoterapi, kanserin ilaçla tedavi edilmesi demektir. Kemoterapide kullanılan ilaçlar kanser hücrelerinin büyümesini ve çoğalmasını önleyerek onları hasara uğratar. Klasik kemoterapiler tek başına kullanıldıkları gibi bazı ilaç kombinasyonları ile uygulandığında daha fazla etki gösterebilmektedir. Bu nedenle kemoterapi kürleri birden fazla ilaç içerebilir. Kemoterapide kullanılan ilaçlar; damar yoluyla ve ağızdan hap şeklinde uygulanabilir. Kemoterapi uygulamalarında ilaç tercihi; tümörün cinsi, yaygınlık durumu, hastanın yaşı, genel durumu ve mevcut diğer hastalıklarına (kalp hastalığı, yüksek tansiyon, şeker hastalığı, böbrek hastalığı gibi) göre tıbbi onkoloji uzmanı tarafından yapılır. Kemoterapi nedeniyle bulantı ve kusma meydana gelebilir. Kemoterapi öncesinde birtakım ilaçlar yardımıyla bu durum kontrol altına alınabilir. Kemoterapide ilk tedaviden 2-3 hafta sonra saç dökümleri görülebilir. Kemoterapi sürecinde, kesin olarak bilinmemekle birlikte, tek bir nedene bağlı olmadığı düşünülen hâlsizlik; günlük aktivitelerin iyi planlanması, hafif yürüyüş ve egzersiz programları, bu süreçte bol sıvı alınması yardımıyla giderilebilir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Kemoterapi nedir?
- B) Kemoterapi ilaçları nasıl seçilir?
- C) Kemoterapinin yan etkileri nelerdir?
- D) Kemoterapide ilaç tedavisi nasıl uygulanır?
- E) Kemoterapi tedavisinde beslenme nasıl olmalıdır?

7. Her canlı yaşadığı çevre şartlarına bağlı olarak farklı özelliklere sahiptir. Bu özellikler canlının hayatta kalma ve üreme şansını artıran kalıtsal özelliklerdir. Bu özelliklere genel olarak adaptasyon adı verilir. Söz gelimi develer hörgüçlerinde yağ depolar. Bu yağ deposu develer için yedek besin kaynağıdır. Depoladıkları yağ sayesinde çöldeki kızgın güneşe karşı dayanıklılığı artar. Kutup ayıları açık renk posta sahiptir. Bu özelliği sayesinde yaşadığı ortama renk itibarıyla uyum sağlamış olur. Yaşadığı ortamda göze çok batmaz.

Bu parçanın anlatımında yararlanılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öyküleme
- B) Benzetme
- C) Tartışma
- D) Örnekleme
- E) Karşılaştırma

8. Sanırım sosyal medyayı en çok kullanan ülkelerin başında geliyoruz. Kitap okuma konusunda dünya sıralamasında en geride bulunan ülkemizin sosyal medyayı bunca etkin kullanması çok ilginç. Herkeste bir sosyal medya çılgınlığı türemiş ve insanlar sosyal medya olmadan yaşayamaz hâle gelmiş. Bazı kavramların, sosyal medya yüzünden içi tamamen boşalmış. Benim en çok dikkatimi çeken sosyal medya kavramlarından biri "Paylaş" kavramıdır. Bu kavramın içi ne kadar da boşaltılmış değil mi? Paylaşmak, sahip olduğunu başkalarına da vermektir. Cömertliktir, yoksulun hâlden anlamaktır. Oysa sosyal medyada kullanılan paylaş ifadesi bu tanımlardan tamamen uzak. İnsanlar, yemeklerini yoksullarla paylaşmak yerine sosyal medyada paylaşıyor. Yoksulu iyice yoksul ve düşkün hâle getiriyor. Bana soracak olursanız tüm bunların sebebi, insanımızın düşünme gibi eylemlerden uzak oluşudur.

Bu parçada özellikle eleştirilen durum aşağıdakilerden hangidir?

- A) Okuma etkinliğinin ötelenmesi
- B) Sanal ortamlarda vaktin çok harcanması
- C) Sosyal medyanın özel hayatın önüne geçmesi
- D) İnternet dünyasının iletişimi yok etmesi
- E) Değer taşıyan bazı kavramların anlam yozlaşmasına uğraması

9. (I) Türkiye'nin ilk ve tek peynir müzesi 2005'te Kars'ın Boğatepe köyünde kuruldu. (II) Geleneksel kaşar ve gravyer yapımının hâlen sürdüğü birkaç köyden biri olan Boğatepe'de peynir kültürünü belgelemek, yaşatmak, gelecek nesillere aktarmak üzere eski bir mandıra restore edilerek müze hâline getirildi. (III) Eskiden Kars'ta yaklaşık 30 çeşit peynir üretilirdi. (IV) Müze kurulduğunda ise bu sayı üçe inmişti. (V) Kaybolmaya yüz tutan peynir türlerini bu müze sayesinde yeniden halkla buluşturarak eski itibarı kazandırılmaya çalışılmıştır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V